

**AZ ÖNKÉNTES HAZATÉRÉSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓTERJESZTÉS: A
HATÓSÁGOKKAL KAPCSOLATBAN NEM ÁLLÓ IRREGULÁRIS MIGRÁNSOKKAL
VALÓ KAPCSOLATFELVÉTEL LEHETSÉGES MÓDJAI**

MAGYARORSZÁG

2015

**Az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és
Integrációs Alap társfinanszírozásával**

BELÜGYMINISZTERIUM

Cím: Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

Tagállam: MAGYARORSZÁG

Év: 2015

A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, az Európai Bizottság nem felel a benne foglalt információk további felhasználásáért.

Az Európai Migrációs Hálózatot az Európai Bizottság koordinálja a tagállamokban és Norvégiában létrehozott Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal együttműködésben.

Az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap társfinanszírozásával

EMH FÓKUSZTANULMÁNY 2015

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

Összefoglaló adatlap

A jelen tanulmány célja, hogy meghatározza és bemutassa azon módszereket, amelyeket az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésére használnak az irreguláris migránsok – különösen a hatóságokkal kapcsolatban nem állók – elérése érdekében.

Annak érdekében, hogy háttérrel biztosítsunk azon tényleges gyakorlatoknak és megközelítéseknek, amelyeket Magyarországon az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információ terjesztésére használnak, a tanulmány az irreguláris migrációval és önkéntes visszatéréssel kapcsolatos statisztikákkal és adatokkal kezdődik (2. fejezet). Ezekben megfigyelhető a szabálytalan határátlépések számának jelentős növekedése, és a Magyarországon az utóbbi években bejegyzett menedékkérők fokozott beáramlása. A tanulmány második fejezete a 2010–2014 közötti kényszerű és önkéntes visszatérések számáról is tartalmaz információt, kiemelve, hogy az utóbbi visszatérési módot Magyarország esetében továbbra is statisztikailag ritkábban alkalmazzák. A tanulmánynak ez a része – azon kívül, hogy meghatározza a különböző eseteket, amelyek következtében egy irreguláris migráns és a magyar hatóságok közötti kapcsolat létrejövetele elmarad – rámutat arra az adathiányra, amely az irreguláris migránsoknak e sajátos kategóriáját illeti Magyarországon. Emellett az irreguláris migránsok teljes számáról is hiányosak Magyarországon az adatok.

A tanulmány harmadik fejezete az önkéntes visszatéréssel és az azzal kapcsolatos információ terjesztésével kapcsolatos magyarországi jogi keretet és politikát tárgyalja. Kitér a jogszabályi és szakpolitikai változásokra, valamint a kiutasítást elrendelő határozatok kapcsán a hatóságok által kiadott tájékoztatások tartalmára.

A tanulmány negyedik fejezete meghatározza a visszatérési folyamatban illetékes hatóságokat Magyarországon, valamint e hatóságok szerepeit az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésében. Az említett hatóságok a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalt (BÁH) és a Magyar Rendőrséget foglalják magukba. A hatóságok mellett az illetékes nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek (NGO-k), valamint e szervezetek szerepe az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésében, és az információ közlésére használt módszerek is meghatározásra kerülnek. A nemzetközi szervezetek közül a Budapesten működő Nemzetközi Migrációs Szervezetnek (IOM) van hivatalos szerepe az önkéntes visszatérések elősegítésében Magyarországon. Az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos tudatosság növelése/erősítése érdekében az IOM Budapest információs projekteket valósít meg. Ezek a projektek eddig azonban leginkább a befogadó állomásokon vagy őrzött szállásokon tartózkodó irreguláris migránsokat célozták meg, illetve őket érték el. A nem kormányzati szervezetek közül például a Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület és a Magyar Helsinki Bizottság tájékoztatják az irreguláris migránsokat az önkéntes visszatérésről, habár ez nem tekinthető formális céljuknak vagy feladatuknak. Számos nagykövetség és diaszpóra-csoport is nyújt információt állampolgáraiknak Magyarországon, azonban ezt az informális jellegű segítséget sem lehet hivatalos tevékenységnek tekinteni.

A korábbi és jelenlegi információs kampányok értékelésére a tanulmány ötödik fejezetében kerül sor.

Mindamellett érdemes rávilágítani arra a tényre, hogy az eddig használt megközelítések elsősorban nem a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokra fókuszáltak. Ugyanakkor az IOM Budapest által működtetett ingyenesen hívható telefonszolgáltatás (0680205018) és a Volret-honlap (www.volret.hu) a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok számára is láthatóak és könnyebben elérhetőek, azonban e szolgáltatásoknak a hatékonyságát a kérdéses csoport elérésében nehéz értékelni.

További értékelések a tanulmány utolsó fejezetében találhatóak. Ezek a Magyarországról történő önkéntes visszatéréssel és azt követő reintegrációval kapcsolatos értékelések eredményein alapulnak. A jelenlegi információterjesztéssel kapcsolatos gyakorlatok fejlesztése és bővítése érdekében több ajánlást/javaslatot is felsoroltunk.

Összefoglaló (Összesített jelentés)

A menedékkérők száma Magyarországon jelentősen növekedett az utóbbi néhány évben, és 2014-ben példátlanul magas volt a benyújtott menedékkérelmek száma (42.777 menedékkérő), amelyeknek a felét Európán belüli harmadik országbeli állampolgárok nyújtották be (21 865). Továbbá a szabálytalan határátlépések számában is jelentős növekedés figyelhető meg (43.360 regisztrált szabálytalan határátlépés történt 2014-ben), mivel egyre több migráns a nyugat-balkáni útvonalon érkezik az Európai Unióba. A Magyarországról visszatérő irreguláris migránsokról szóló adatokkal kapcsolatban megjegyzendő, hogy az önkéntesen hazatérő irreguláris migránsok száma statisztikailag kisebb, mint a kényszerintézkedéssel visszatért irreguláris migránsok száma. 2010-ben összesen 563 harmadik országbeli állampolgár tért haza Magyarországról kiutasítást elrendelő határozatot követve. 2011-ben már 738-ra nőtt ez a szám. 2012-ben tovább növekedett ez a szám: összesen 1.231 harmadik országbeli állampolgár tért haza kényszerintézkedés keretében. 2013-ban ideiglenesen 599-re csökkent a számuk, viszont 2014-ben a magyar hatóságok összesen 1.121 kényszerű visszatérést hajtottak végre. Ezzel szemben a támogatott önkéntes visszatérési (AVR) program keretében összesen 426 személy tért haza 2010-ben. 2011-ben 350-en részesültek támogatásban a Magyarországról való hazatérésük kapcsán. 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben további ingadozás volt jellemző: 2012-ben 415 személynek támogatták a visszatérését, 2013-ban 353, 2014-ben pedig 491 főnek.

A hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok számát Magyarországon nem lehet meghatározni, mivel az elérhető adatok hiányosak. Mindemellett több olyan tényezőt be lehet azonosítani, amelyek az ilyen típusú – azaz a hatóságokkal kapcsolatban egyáltalán nem, vagy már nem álló – irreguláris migránsok e csoportjának növekedését eredményezik Magyarországon. Ezek közé tartoznak a) azon migránsok, akik a menedékkérelmi eljárás alatt hagyják el a létesítményeket és esetlegesen az EU más tagállamaiba kísérelnek meg továbbjutni (Magyarországon magas a létesítményeket elhagyó menedékkérők száma); b) azon migránsok, akik szabálytalanul lépték át a magyar határt és a hatóságok által nem ismertek; c) azon migránsok, akik szabályosan érkeztek Magyarországra, de a tartózkodási engedélyük / vízumuk lejárása ellenére nem hagyták el az országot; valamint d) azon migránsok, akik helyes lakcímet és kapcsolattartási adatokat adtak meg a hatóságoknak, de időközben elköltöztek az adott címről és/vagy módosultak a kapcsolattartási adataik, de a nemzeti hatóságokat erről nem értesítették.

Magyarországon két törvénynek van a legnagyobb jelentősége a visszatérési folyamattal kapcsolatban: a 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról. A nemzeti szabályok alapját az EU jogi eszközei alkotják, közülük is kiemelkedik a 2008/115/EK irányelv (visszatérési irányelv). Magyarország az előírt határidőn belül átültette a visszatérési irányelvet a nemzeti jogba, és ezzel az önkéntes visszatérést előnyben részesítette a kiutasítással és kényszerű visszatéréssel szemben. A visszatérési irányelv alapján a hatóságok kötelesek megfelelő hosszúságú időtartamot biztosítani az irreguláris migráns részére, hogy az kiutasítást elrendelő határozatnak eleget téve hazatérési szándékában elhagyja az országot; önállóan, vagy önkéntes visszatérési program keretében. A 2007. évi II. törvény 42. szakasza szerint a magyar hatóságok legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatják az önkéntes távozásra szánt határidőt, amennyiben ezt a kiutasított személy személyes körülményei indokolják.

Magyarország Kormánya és az önkéntes visszatérés területén kulcsszerepet vállaló IOM Budapest közötti együttműködési megállapodások (Memorandum of Understandings, MoUs) szabályozzák az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos tájékoztatást. A megállapodások és memorandumok azért jelentősek, mert azok keretében hozták létre az önkéntes visszatérés elősegítésére szánt átfogó programot, valamint meghatározták a magyar hatóságok és az IOM magyarországi képviselőjének felelősségi köreit az önkéntes visszatéréssel és azzal kapcsolatos tevékenységekkel – mint például az információterjesztéssel – kapcsolatban. Az egyetértési memorandum előírja, hogy a magyar hatóságoknak tájékoztatniuk kell az önkéntes visszatérés potenciális kedvezményezettjeit a jogi státuszukról és a rendelkezésükre álló lehetőségekről, valamint értesíteniük kell az IOM-et azon személyekről, akiket a program keretében esetlegesen támogathatnak. Továbbá az IOM feladata az esetleges kedvezményezettek tájékoztatása az önkéntes visszatérési programok keretében nyújtott lehetőségekről, valamint a tanácsadás biztosítása. A BÁH és IOM között a támogatott önkéntes hazatérési és reintegrációs (AVRR) program keretében kötött partnerségi megállapodás a BÁH-ot is megbízza az önkéntes visszatérés lehetőségének ösztönzésével.

Az önkéntes visszatérési folyamatokban és az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információterjesztésben résztvevő szereplők közé tartoznak a nemzeti hatóságok, mint például a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) és a Magyar Rendőrség, a nemzetközi szervezetek, mint az IOM, valamint a nem kormányzati szervezetek, mint például a Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület és a Magyar Helsinki Bizottság. A nemzeti hatóságok kiemelik az önkéntes visszatérés lehetőségét az irreguláris migránsok számára a bevándorlási eljárás alatt, és szükség esetén további iránymutatást biztosítanak. A befogadó állomásokon és az őrzött szállásokon a BÁH munkatársai rendszeresen felhívják az irreguláris migránsok figyelmét az önkéntes visszatérés lehetőségére, kiosztva az IOM Budapest által kidolgozott különböző nyelvű nyomtatott anyagokat. Azonban az ilyen jellegű tájékoztatásban csak a hatóságokkal közvetlen kapcsolatban álló irreguláris migránsok részesülnek, és a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokat ez nem érinti. A rendőrség által igazgatott őrzött szállásokon, valamint a letartóztatás alatt, az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információt biztosítanak a migránsoknak. Kevés jel utal arra, hogy a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsoknak is nyújtanának információt az önkéntes visszatérésről a hatóságok.

A Menedék, valamint a Magyar Helsinki Bizottság és egyéb nem kormányzati szervezetek is nyújtanak önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információt az irreguláris migránsoknak, habár ez nem tartozik a szervezetek céljai vagy feladatai közé. A Menedék számos létesítményben alkalmazott szociális munkásai szokásos feladataik ellátása mellett, önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információt is nyújtanak. Továbbá a Menedék szociális munkásai az IOM-hez irányítják és a rendelkezésre álló kommunikációs csatornák használatára ösztönzik az érdekelődő migránsokat, hogy ezeken keresztül fontos információt szerezzenek a megalapozott döntéshozás érdekében. A Menedék egy külön, szociális szolgáltatásokra fókuszáló tájékoztató és tanácsadó projekt keretében is nyújtott ilyen jellegű információszolgáltatást. A Magyar Helsinki Bizottságról is ismeretes, hogy az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információterjesztéshez hozzájárul. Azonban ez nem formális kereteken vagy programon keresztül történik, hanem főként olyan esetekben fordul elő, amikor ügyfelük kifejezi azon óhaját, hogy önkéntesen hazatérjen. Emellett kevés jel utal arra, hogy a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok részesülnének az ilyen szereplők által az önkéntes visszatérés lehetőségeiről nyújtott információkból. Néhány konzuli és diplomáciai képviselőről köztudott, hogy állampolgáraiknak információt nyújtanak az önkéntes visszatéréssel kapcsolatban, de ez nem hivatalos része a tevékenységüknek.

Az önkéntes visszatérés végrehajtásában és azzal kapcsolatos információterjesztésben az IOM Budapest vállal hivatalos szerepet. A Magyar Kormányval kötött megállapodásaival és a mandátumával összhangban már több éve önkéntes visszatéréssel kapcsolatos tájékoztatói projekteket irányít. E projektek általános célja, hogy a migránsok körében növeljék a tájékozottságot az önkéntes visszatérés és az AVRR programok keretében nyújtott különféle támogatásokat illetően. Az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztése érdekében az IOM Budapest eddig számos kommunikációs csatornát és megközelítést vett igénybe: kidolgozott és terjesztett nyomtatott anyagokat különböző nyelveken (szórólapok és plakátok), az AVRR-ről szóló többnyelvű rövidfilmet készített, közzétett hirdetéseket a helyi migráns közösségek újságaiban, az AVRR-el foglalkozó – több nyelven elérhető – telefonos segélyvonalat és honlapot tartott fenn, tájékoztatói

látogatásokat tett a befogadó állomásokon és őrzött szállásokon, valamint személyes tanácsadást nyújtott az AVRR-el kapcsolatban. Annak ellenére, hogy nem kimondottan a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokat célozzák meg az IOM információterjesztési tevékenységei, az IOM által alkalmazott különböző módszerekkel – különösen az online jelenléttel, telefonos elérhetőséggel és az IOM tevékenységeit ismerő civil szervezeteken keresztül – ezt a csoportot is elérhetik.

Az IOM Budapest által támogatott kedvezményezetttektől szerzett visszajelzések alapján ismert, hogy az irreguláris migránsok leggyakrabban a többi migránstól, valamint a befogadó állomásokon és az őrzött szállásokon tevékenykedő szociális munkásoktól értesülnek a támogatás lehetőségéről. Továbbá az IOM Budapest különböző tájékoztatási csatornáin keresztül, valamint az állami hatóságoktól szereznek információt az AVRR-ről. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsoknak csekély vagy legalábbis sokkal kisebb esélyük van az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos tájékozódásra. A hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokhoz képest, a hatóságokkal kapcsolatban állóknak jelentősen több információhoz van hozzáférésük a nemzeti hatóságok által igazgatott létesítményekben (plakátokon, szórólapokon, egyéb kommunikációs módszereken keresztül), továbbá az eljárás során is tájékoztatják őket az önkéntes visszatérés különböző lehetőségeiről és formáiról.

Bár a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok elérése érdekében új információs kampányokat kellene indítani, mindemellett a már létező és eddig használt módszereket és megközelítéseket is meg kellene erősíteni és ki kellene terjeszteni annak érdekében, hogy az említett csoport körében is növekedjen a tudatosság az önkéntes visszatérés lehetőségével és az elérhető támogatással kapcsolatban.

1. fejezet: Az EU jogi és politikai környezet áttekintése

This section will be developed by the EMN Service Provider and no input from the EMN NCPs is required.

2. fejezet: A tagállami helyzet áttekintése

2.1 AZ IRREGULÁRIS MIGRÁCIÓ ÉS A VISSZATÉRÉS MÉRTÉKE A TAGÁLLAMBAN

Q1. Amennyiben lehetséges, kérem, adjon becslést az illegális migránsok számáról az Ön tagállamában 2010–2014 között.

Magyarország az egyik fő migrációs útvonal mentén helyezkedik el, amelyen keresztül harmadik országbeli migránsok a nyugat-európai országok felé tartanak. A Frontex által dokumentált adatok azt mutatják, hogy 2013-ban és 2014-ben ugrásszerűen megnövekedett azon irreguláris migránsok száma, akik a nyugat-balkáni útvonalon érkezve igyekeznek belépni az Európai Unió területére, leggyakrabban Magyarországra. A Frontex adatai alapján ezen migránsok száma a 2012-es 6.390 fő után 19.950 főre növekedett 2013-ban.¹ 2014-ben szokatlanul nagyot növekedett a szerb-magyar határt szabálytalanul átlépő migránsok száma: összesen 43.360 szabálytalan határátlépést regisztráltak.² Továbbá a Koszovóból³ származó migránsok által elkövetett szabálytalan határátlépések száma 2014-ben példátlanul magas volt.⁴

Magyarország az utóbbi két évben (2013-2014) a menedékkérők számának jelentős növekedésével is szembesült, ez a tendencia 2015-ös év első felében is folytatódott. A BÁH statisztikái szerint 2010-ben összesen 2.014 menedékkérelmet regisztráltak Magyarországon, 2011-ben 1693-et, 2012-ben pedig 2 157-et. E szám 2013-ban drasztikusan megemelkedett: összesen 18.900 menedékkérő lett regisztrálva. 2014-ben már 42.777 menedékkérőt regisztráltak Magyarországon, mely 126%-os növekedést jelentett.⁵ Ez a szám egyben az EU-ban regisztrált menedékkérelmek 7%-át teszi ki. A 2013-as szinthez képest, az európai származású menedékkérők egyre gyakoribbá váltak 2014-ben, mivel összesen 21.865 menedékkérő (azaz a teljes létszám 51%-a) érkezett európai országokból.⁶ A nemzetiség szerinti vizsgálat pedig azt mutatja, hogy összesen 21.453 menedékkérő volt koszovói* származású 2014-ben.⁷ A 2015-ös év első két hónapjában már több mint 24.000 menedékkérelmet nyújtottak be.⁸

Megjegyzendő, hogy a Magyarországon szabálytalanul tartózkodó vagy korábban szabálytalanul itt tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számáról nincsenek statisztikai adatok.⁹

¹ Frontex: Western Balkan Route. <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>

² Ibidem

³ Továbbiakban: Koszovó*. Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével. A Koszovóra való, e szövegben előforduló minden hivatkozást – akár terület, akár intézmények vagy lakosság tekintetében – az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1244. sz. határozata szerint kell értelmezni, Koszovó státuszának sérelme nélkül.

⁴ A Koszovóval* szembeni vízumkötelezettséget még nem szüntették meg.

⁵ A statisztikák a Bevándorlási és Állampolgársági Hivataltól (BÁH) származnak.

⁶ Ibidem

⁷ 2013-ban koszovói* állampolgárok összesen 6 212 menedékkérelmet nyújtottak be – BÁH adata.

⁸ Menekültügyi Információs Adatbázis (Asylum Information Database, AIDA) – Ország jelentés – Magyarország <http://www.asylumineurope.org/reports/country/hungary>

⁹ Az információ a Bevándorlási és Állampolgársági Hivataltól (BÁH) származik.

Q2. Kérem, ismertessen becsült és/vagy tényleges adatokat a 2010–2014 közti időszakra vonatkozóan:

- a. Azon szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok száma, akik a kiutasítást elrendelő határozatot követve fizikai kiszállítással térnek haza a tagállamból¹⁰ (kényszerintézkedéssel történő visszatérés)
- b. Azon harmadik országbeli állampolgárok száma, akik önkéntesen térnek haza a kiutasítási határozatban erre a célra meghatározott határidőn belül (önkéntes távozás)
- c. Azon szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok száma, akik a támogatott önkéntes visszatérési programokon keresztül térnek haza (támogatott önkéntes visszatérés)
- d. Azon szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok száma, akik az AVRR (támogatott önkéntes hazatérési és reintegrációs) programokon keresztül térnek haza (támogatott önkéntes visszatérés és reintegráció – amennyiben ez különbözik, mint (c))

A BÁH által gyűjtött adatok szerint 2010-ben összesen 536 harmadik országbeli állampolgár tért haza Magyarországról tolonc útján a kiutasítást elrendelő határozatot követve (kényszerintézkedéssel történő hazatérés). A következő évben 738-ra emelkedett a szám. 2012-ben tovább növekedett, szinte megduplázódott ez a szám: 1.231 harmadik országbeli állampolgár tért haza kényszerintézkedéssel Magyarországról. Bár 2013-ban 599 kényszerűen visszatérítettre csökkent átmenetileg ez a szám, 2014-ben már összesen 1.121 személyt vittek haza kényszerintézkedés keretében a magyar hatóságok.

Annak ellenére, hogy a visszatérési irányelv (2008/115/EK) szerint az önkéntes visszatérést előnyben kell részesíteni, az AVR programok keretében hazatérő harmadik országbeli állampolgárok száma statisztikailag alacsonyabb a kényszerűen hazatért irreguláris migránsok számánál. 2010-ben összesen 426 személy tért haza az AVR program keretében. Következő évben 350-re csökkent a támogatott önkéntes visszatérésben részesült személyek száma. 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben további ingadozás volt jellemző: 2012-ben 415 fő visszatérését támogatták, 2013-ban 353, 2014-ben pedig 491 személyét. Az IOM által szervezett AVRR program keretében támogatottak többségét továbbra is Koszovóból* származó férfiak alkotják. Továbbá többek közt Albániából, Mongóliából, Vietnamból, Pakisztánból, Afganisztánból és Srí Lankából származtak az IOM kedvezményezettjei.

¹⁰ Azaz egy közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely megállapítja vagy kimondja a harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogellenes voltát, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki.

2.2 A HATÓSÁGOKKAL KAPCSOLATBAN NEM ÁLLÓ IRREGULÁRIS MIGRÁNSOK SZÁMA ÉS JELLEGE

Q3. Ahogy azt a jelen specifikáció „Háttér” fejezetének 2. bekezdésében meghatározzák, a jelen tanulmány azon irreguláris migránsokra összpontosít, akiknek a tartózkodási helye / lakóhelye többé nem ismeretes vagy soha nem is volt ismeretes a hatóságoknak, és ennek következtében nem állnak kapcsolatban a hatóságokkal.

Kérem, határozza meg ezt a csoportot úgy, hogy felsoroláspontokat használva felsorolja azon alapeseteket, amelyek következtében a hatóságok nem állnak kapcsolatban az irreguláris migránsokkal.

- ★ migránsok, akik hamis címet jelentettek be / elköltöztek a bejelentett lakóhelyről,
- ★ szabálytalan határátlépés következtében a hatóságok tudomása nélkül a tagállamban tartózkodó személyek,
- ★ stb.

- Azon migránsok, akik a menedékkérelmi eljárás alatt hagyják el a létesítményeket és esetlegesen az EU más tagállamaiba kísérelnek továbbutazni (Magyarországon magas a létesítményeket elhagyó menedékkérők száma)
- Azon migránsok, akik szabálytalanul lépték át a magyar határt és a hatóságok számára nem ismertek
- Azon migránsok, akik szabályosan érkeztek Magyarországra, de a tartózkodási engedélyük / vízumuk lejárása ellenére nem hagyták el az országot
- Azon migránsok, akik helyes lakcímet és kapcsolattartási adatokat adtak meg a hatóságoknak, de időközben elköltöztek az adott címről és/vagy módosultak a kapcsolattartási adataik, de a nemzeti hatóságokat erről nem értesítették

Q4. Kérem, adjon becslést – amennyiben az rendelkezésre áll – a jelen tanulmány középpontjában levő két irreguláris migránsokból álló csoport nagyságáról 2010-2014 között:

- a. Azon irreguláris migránsok, akikről a hatóságok korábban rendelkeztek információkkal, de a tartózkodási helyük többé nem ismeret (szökés).
- b. Azon irreguláris migránsok, akiknek az ország területén való tartózkodására vonatkozóan a hatóságok soha nem rendelkeztek információkkal (illegális beutazás)

A két említett irreguláris migránsokból álló csoportról – azaz azon irreguláris migránsok, akikről a hatóságok korábban rendelkeztek információkkal, de a tartózkodási helyük többé nem ismeret (szökés), valamint azon irreguláris migránsok, akiknek az ország területén való tartózkodására vonatkozóan a hatóságok soha nem rendelkeztek információkkal (illegális beutazás) – nem állnak rendelkezésre adatok.¹¹

Q5. Kérem, nyújtson egy rövid áttekintést a két fent említett csoport (azaz a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok) elérésével kapcsolatos kihívásokról, amelyek a tagállamban működő azon szereplőket érintik, akik az önkéntes visszatérés elősegítésében vesznek részt.

Mivel a ként fent említett csoportba tartozó irreguláris migránsok nem állnak kapcsolatban a hatóságokkal, ebből következően azon információban sem részesülnek, amelyet a hatóságok és tisztviselőik a velük együttműködő, dokumentált irreguláris migránsoknak biztosítanak – többek közt az önkéntes visszatéréssel és további iránymutatással kapcsolatban. A nemzeti hatóságok kiemelik az önkéntes hazatérés lehetőségét az irreguláris migránsokkal folytatott idegenrendészeti eljárás során. Ha egy irreguláris migráns kifejezi az önkéntes visszatérésre irányuló szándékát, a nemzeti hatóságok tájékoztathatják az ezzel kapcsolatos szabályokról és

¹¹ A Bevándorlási és Állampolgársági Hivataltól valamint a Magyar Rendőrségtől bekértük az adatokat.

kritériumokról, és a Magyarországról való önkéntes hazatérés végrehajtásában közvetlenül résztvevő szereplőkhöz irányíthatják az adott személyt.

A hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok nem tartoznak közvetlenül az IOM magyarországi küldetése által szervezett információs projektek és egyéb hasonló tevékenységek célcsoportjai közé. Azonban a nemzeti hatóságok által ismert és velük kapcsolatban álló irreguláris migránsokat ezekkel az információs tevékenységekkel elérik. A befogadó állomásokra és őrzött szállásokra irányuló tájékoztatási látogatások alatt az IOM közvetlen kapcsolatban áll a menedékkérőkkel, és az AVRR program keretében megszerezhető támogatásról nyújt részükre információt. Az ilyen irreguláris migránsok azonban sokszor elhagyják a létesítményeket a menedékkérő iránti kérelmük feldolgozása alatt, és elveszítik a kapcsolatot a hatóságokkal. Az ilyen esetekben akadályba ütközik az IOM által nyújtott további tájékoztatás és segítségnyújtás az önkéntes visszatéréssel kapcsolatban.

Az AVRR programmal kapcsolatos információterjesztést az IOM eddig a befogadó állomásokra és őrzött szállásokra összpontosította. Az AVRR program térnyerése érdekében az IOM-nek fokoznia kellene az erőfeszítéseit azon migránsok elérésével kapcsolatban, akik nem a befogadó vagy őrzött létesítményekben tartózkodnak. Ezt a célt például egy AVRR-ről szóló olyan reklámkampányokkal lehetne elérni, amely minél több szereplőt vonna be: migránsokkal foglalkozó civil szervezeteket, családtámogató központokat, szolgáltatókat stb. Még fontosabb, hogy a reklámkampány Magyarország azon területeire összpontosítson, ahol gyakoriak a migránsok, valamint a városokon belül azon területekre, ahol migránsok nagy számban laknak. A nyomtatott sajtót is igénybe lehetne venni – erről az IOM-nek egy korábbi információs projekt kapcsán már van tapasztalata. Így ismét az AVRR-ről szóló hirdetések kidolgozását, valamint a Magyarországon élő migráns közösségekben megjelenő magazinokban és újságokban való terjesztését foglalná magában a médiakampány. Továbbá az elektronikus médiában is lehetne terjeszteni az említett hirdetéseket az információ minél szélesebb körben való terjesztése érdekében.

Q6. Léteznek-e egyéb (irreguláris) migránsokból álló csoportok, amelyeket az önkéntes visszatérés elősegítésében résztvevő szereplők szerint nehéz elérni?

A 2014. január és 2015. június közötti "Hungarian Information Project for Migrants on Assisted Voluntary Return" projekt keretében végrehajtott tájékoztatási látogatások során az IOM Budapestnek nem volt hozzáférése a Magyar Rendőrség által működtetett, kitoloncolásra várók őrizetére használt létesítményekhez. Ezek a létesítmények a Győrben, Kiskunhalason, Nyírbátorban és a Budapest Nemzetközi Repülőtéren található őrzött szállások voltak. Azonban a BÁH által igazgatott őrzött szállásokat Békéscsabán, Debrecenben és Nyírbátorban, valamint a befogadó állomásokat Balassagyarmaton, Bicskén és Vámosszabadiban meglátogathatták. A Rendőrség által működtetett létesítmények hozzáférhetlensége azt eredményezte, hogy az AVRR program keretében nyújtott támogatással kapcsolatos információ kevesebb potenciális kedvezményezettet ért el. Tovább korlátozta a tájékoztatási tevékenységet, hogy az IOM Budapest által szervezett AVRR program kedvezményezettjeinek többsége olyan koszovói* irreguláris migráns, akiket idegenrendészeti fogdában tartanak.

Bár az IOM által használt különböző információterjesztési módszerek célszerű tájékoztatási csatornáknak bizonyultak, mégis vannak bizonyos korlátaik. Az ingyenes telefonvonalat csak bizonyos napszakokban lehet elérni (valamely nyelveknél ez napi néhány órát jelent). Továbbá a telefonbeszélgetések, valamint a honlapon vagy e-mailen keresztül nyújtott információk teljes mértékben nem pótolhatják a személyes konzultációt és a négy szemközti megbeszéléseket. Annak ellenére, hogy az IOM alkalmazottai személyesen is találkoznak az érdeklődő potenciális kedvezményezettekkel a tájékoztatási látogatásokon, az ilyen fajta jelenlét is korlátozott és ideiglenes.

3. fejezet: Az (önkéntes) hazatérésre vonatkozó információ terjesztésével kapcsolatos nemzeti politika és jogszabályok

Q7. Az Ön tagállama megállapított-e rendelkezéseket vagy szabályokat az (önkéntes) visszatéréssel kapcsolatos információterjesztésről / információszolgáltatásról, vagy törvény, vagy puha jogszabályok (pl. iránymutatások, politikai dokumentumok, stb.) formájában? (Például bizonyos állami hatóságoknak szabhatott kötelezettséget ilyen információ biztosítására a menedékjogi interjú során vagy a kiutasítást elrendelő határozat kiadásával együtt, vagy kötelezhette az információ hozzáférhetővé tételét interneten keresztül vagy nyilvános helyeken, stb.) (Igen / Nem)

Ha igen, kérem, adja meg a jogszabályok / politikák nevét, és írja le, hogy az alábbiakkal kapcsolatban mit tartalmaznak:

- a. A résztvevő / felelős szereplők,
- b. Az információ tartalma (azaz magában foglalja-e a támogatott önkéntes hazatérést (és reintegrációt), egyéb önkéntes visszatérési lehetőségeket, kiutasítást elrendelő határozattal kapcsolatos információt tartalmazó jogi kötelezettségeket, stb.)
- c. A tájékoztatás időzítése (pl. nemzetközi védelem / vízum kérelmezésekor, vagy csak miután irreguláris migránsnak lett minősítve)
- d. Bármilyen külön rendelkezés a sérülékeny csoportok (pl. emberkereskedelem áldozatai, kísérő nélküli kiskorúak, időskorúak) vagy egyéb meghatározott csoportok (pl. bizonyos nemzetiségek) számára,
- e. A terjesztési eszközök (személyesen (írásban), személyesen (szóbeli), postán, e-mailben, telefonon, nyilvános helyeken, stb.),
- f. A nyelv(ek), amely(ek)en az információt meg kell adni, és bármilyen hozzáférhetőségi / minőségi kritériumok (vizuális bemutatás, a használt nyelv stílusa, stb.),
- g. Bizalmassági szempontok (azaz az irreguláris migráns névtelenségének megőrzése egy információs szolgáltatás konzultálása esetében).

Magyarországon két törvénynek van a legnagyobb jelentősége a visszatérési folyamattal kapcsolatban.¹² Az EU jogi eszközei alkotják a nemzeti jogszabályok alapját, közülük ebből a szempontból a 2008/115/EK irányelv (visszatérési irányelv) a legjelentősebb. Magyarország az előírt határidőn (2010. december 24.) belül átültette a visszatérési irányelvet a nemzeti jogba. Az új jogszabályok nem változtattak az érintett hatóságok hatáskörein, de az irányelv szerinti megközelítés azt eredményezte, hogy az önkéntes visszatérést előnyben részesítették a kiutasítással és kényszerű visszatéréssel szemben.¹³ Az irányelv szerint a magyar hatóságoknak abban az esetben, amikor nincs oka azt feltételezni, hogy aláásná a kiutasítási eljárás célját, az önkéntes visszatérést előnyben kell részesíteni a kitoloncolással szemben, és az önkéntes távozásra egy időszakot kell megállapítani. A visszatérési irányelv 12. cikke meghatározza, hogy a tagállamok kérésre biztosítják a kiutasításhoz kapcsolódó, köztük a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó információk főbb elemeinek írásbeli vagy szóbeli fordítását olyan nyelven, amelyet a harmadik országbeli állampolgár megért.¹⁴

Az IOM Budapest képviselője és a Magyar Kormány 1995 decemberében kötöttek egymással megállapodást a migráció területén folytatandó együttműködésről, valamint egyetértési megállapodást kötöttek 1997 februárjában. Az IOM és a magyar Belügyminisztérium közötti megállapodások alkotják az alapját azon miniszteri rendeleteknek,

¹² 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról és 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról

¹³ Annual Policy Report 2010 - Developments in Hungarian Migration and Asylum Policy, European Migration Network, Hungary 1 January 2010 - 31 December 2010

¹⁴ 2008/115/EK irányelv <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:HU:PDF>

amelyek említik az ügyfelek részére történő információszolgáltatást és az önkéntes visszatérés különböző módjairól szóló információ terjesztésével foglalkozó politikákat. Az 1995-ben aláírt megállapodás 1. cikke előírja, hogy az IOM migrációs programokat valósít meg és tevékenységeket fejt ki, többek közt például a sikertelenül menedékkjogot kérők és más illegálisan beutazott külföldiek önkéntes visszatérésének elősegítése területén.¹⁵

Meggyőződve arról, hogy a támogatott önkéntes hazatérési program hozzájárulna Magyarország migrációs politikai célkitűzéseéhez, a Magyar Kormány együttműködési megállapodást kötött az IOM-el 2000 októberében. A Megállapodás célja az volt, hogy átfogó programot hozzanak létre a sikertelenül menedékkjogot kérők és más irreguláris migránsok önkéntes hazatérésének elősegítése érdekében. A Megállapodásban foglaltak szerint a Minisztérium feladata, hogy i) tájékoztassa a program lehetséges kedvezményezettjeit a jogi státuszukról és a lehetőségeikről, ii) tájékoztassa az IOM-et azokról a személyekről, akik a program kedvezményezettjei lehetnek, iii) részletes tájékoztatást adjon az IOM-nek ezen személyek jelenlegi jogi státuszáról anélkül, hogy ez az IOM tanácsadói felelősségét korlátozná.¹⁶ A Megállapodás ugyanezen cikke a következő feladatokat (egyéb műveleti tevékenységekkel együtt) határozza meg az IOM-nek: i) a potenciális kedvezményezetteket a legrövidebb időn belül tájékoztassa a program lehetőségeiről, ii) tájékoztassa a hazatérőket azokról a gyakorlati tudnivalókról, amelyeket az elindulásuk előtt figyelembe kell venniük és különösen a származási országukban lévő állapotokról és azokról a személyekről vagy szervezetekről, akikkel, illetve amelyekkel kapcsolatot teremthetnek, amennyiben további felvilágosításra vagy tanácsadásra van szükségük.¹⁷

A 2000. októberi Megállapodás 4. cikke előírja, hogy a program végrehajtásához szükséges személyes adatok kezelésére és felhasználására az e tárgyra vonatkozó nemzetközi szerződések, valamint a hatályos magyar jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, valamint a személyes adatokat – harmadik fél számára – csak az érintettek hozzájárulásával lehet átadni.¹⁸

A BÁH szerint az eljárási protokollja információterjesztésre vonatkozó részletesebb szabályokat is tartalmaz, valamint gyakorlati iránymutatásokat, amelyeket a BÁH által igazgatott befogadó állomások és közösségi szállások vezetői állítanak ki.

A Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztálya szerint az irreguláris migránsokat mindig tájékoztatják a nemzeti bevándorlási jogszabályoknak megfelelően a jogaikról és kötelezettségeikről az őrizetbe vételt követően.¹⁹

Q8. Konkrétan milyen információt nyújt a nemzeti hatóság a migránsnak a kiutasítást elrendelő határozat kiadása során, és milyen módon adja meg ezt az információt? Kérem, részletezze az alábbiakat:

- a. Az információ tartalma (pl. támogatott önkéntes visszatérés, kötelezettségek),
- b. Azon nyelvek, amelyeken hozzáférhető az információ, és különösen hogy azon a nyelven hozzáférhető-e, amely a kérelmező állított anyanyelve,
- c. Milyen az információ vizuális bemutatása, a használt nyelv stílusa, stb.,
- d. A használt terjesztési eszközök (személyesen (írásban), személyesen (szóbeli), postán, e-mailben, telefonon, stb.).

¹⁵ A Magyar Köztársaság Kormánya és a Nemzetközi Migrációs Szervezet között a migráció területén folytatandó együttműködésről szóló Megállapodás, 1995. december 18.

¹⁶ 2. Cikk, a Megállapodás a Nemzetközi Migrációs Szervezet és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma között a migránsok önkéntes hazatérésének elősegítése érdekében történő együttműködéséről, 2000. október 16.

¹⁷ Ibidem

¹⁸ 4. Cikk, a Megállapodás a Nemzetközi Migrációs Szervezet és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma között a migránsok önkéntes hazatérésének elősegítése érdekében történő együttműködéséről, 2000. október 16.

¹⁹ A Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztályával folytatott egyeztetés alapján.

Amennyiben a fenti kérdésre már a Q7 kérdésnél válaszolt, kérem, jelezze.

A bevándorlási eljárások többsége esetében az irreguláris migráns úti okmányokkal és/vagy az utazáshoz szükséges menetjegyek megvásárlásához pénzügyi forrásokkal nem rendelkezik. Ezért az irreguláris migránsok az IOM-hez fordulhatnak támogatás megszerzése érdekében.

A kiutasítást elrendelő határozat részletezi a bűncselekmény természetét, a ténybeli és jogi okokat a döntés mögött, az EU területének elhagyására szánt határidőt, az AVRR programban való részvétel lehetőségét, a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát (bizonyos esetekben), és a lehetőséget a határozat felülvizsgálatára igazgatási vagy bírósági eljárás keretében.

A kiutasítást elrendelő határozat átadásakor az idegenrendészeti ügyintéző tájékoztatja az irreguláris migránst az önkéntes visszatérési programokban való részvétel feltételeiről és követelményeiről, valamint a migráns kérésére biztosítja a szükséges kérelmezési formanyomtatványokat, amelyeket a migráns kitölt és aláír.

A 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól meghatározza, hogy a közigazgatási hatósági eljárás, valamint a döntések hivatalos nyelve a magyar.²⁰ A 4004. évi CXL. törvény egyben biztosítja a migránsoknak az anyanyelv használatának jogát az eljárás során, valamint azt határozza meg, hogy a döntés tartalmát a migráns által értett nyelven kell közölni.

A bevándorlási eljárások alatt a BÁH tolmácsokat és fordítókat biztosít azon folyamatokra, amelyeken a migráns jelen van, és a döntés közlésénél is tolmácsokat vesznek igénybe. A döntést személyesen közlik.²¹

Q9. Valamiben változtak-e a fent ismertetett jogszabályok és politikák a visszatérési irányelv elfogadása és átültetése következtében?

Az EU tagállamok nemzeti jogszabályainak harmonizálására kötelező visszatérési irányelv 2008. december 16-án lépett hatályba. A Magyar Országgyűlés az előírt határidőn belül, 2010 novemberében fogadta el a visszatérési irányelv átültetését jelentő jogszabályokat. A visszatérési irányelv átültetése Magyarországon a harmadik országbeli állampolgárokkal kapcsolatos jogszabályok módosításával járt. Többek közt a hatóságok hatásköreinek szűkítését eredményezte: egyedül a BÁH és a Rendőrség kötelezettségévé vált a kiutasítást elrendelő határozatok kiadása a szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok esetében.²² Az irányelv szerint a tagállamoknak az önkéntes visszatérést előnyben kell részesíteni a kitoloncolással szemben, és a nemzeti jogszabályaikban előírhatják, hogy az önkéntes távozásra megállapított határidőt kizárólag az irreguláris migráns kérelme alapján biztosítják. Ebben az esetben a tagállam tájékoztatja az érintett irreguláris migránst az ilyen irányú kérelem benyújtásának lehetőségéről.²³ Magyarország azon kevés tagállam közé tartozik – Olaszországgal és Máltával együtt – amelyek az irányelvnek ezt a nem kötelező rendelkezését alkalmazták. Továbbá az irányelv szerint a hatóságok kötelezettek megfelelő határidőt biztosítani az irreguláris migráns részére, hogy ezen belül vagy önállóan, vagy egy önkéntes visszatérési programon keresztül hazatérhessen. A 2007. évi II. törvény 42. szakasza szerint, ha a kiutasított személyes körülményei indokolják, a magyar hatóságok az önkéntes távozásra nyitva álló határidőt legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatják.

²⁰ http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400140.TV

²¹ A Bevándorlási és Állampolgársági Hivaltól szerzett információ

²² 2012. évi Nemzeti Program, Európai Visszatérési Alap

²³ Önkéntes távozásról szóló 7. cikk (1) bekezdés a visszatérési irányelvben.

Q10. Vannak-e tervek az (önkéntes) visszatéréssel kapcsolatos információterjesztésre hatással való politika / jogszabályok jövőbeli módosítása kapcsán? Ha igen, kérem, ezeket ismertesse.

A jogszabályokkal kapcsolatosan, az Európai Bizottság a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMIA) 2014-2020-as politikai prioritásaival összhangban, a MMIA Nemzeti Programjának többek között célja a Magyarországról való hazatérési folyamatok hatékonyabbá és fenntarthatóbbá tétele, lévén hogy az önkéntes hazatérés továbbra is jelentős folyamat az országban.²⁴ AVRR programok végrehajtásának és az ehhez kapcsolódó információs programok támogatásával e politika célja, hogy hozzájáruljon a harmadik országbeli önkéntes hazatérők számának növekedéséhez. A MMIA Magyar Nemzeti Programja már elkészült és egy hét éves periódust fed le a Magyar Kormány nemrégiben adta ki az első két évet lefedő munkaprogramot.

A Magyar Kormány változtatásokat tervez véghezvinni az ország bevándorlási politikájában és ehhez a társadalom támogatását kérte a „Nemzeti Konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról”²⁵ keretein belül, ez a gyakorlatban egy kérdőív kiküldését jelenti, amelyet minden 18 éven felüli magyar állampolgár kitölthet.²⁶ Egyelőre még nem tudni, hogy e politikai fejlesztés befolyásolja-e, és ha igen, milyen mértékben az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos jövőbeli információterjesztést Magyarországon.

A hatóságok IOM irányába javaslatot tettek, amelyben fokozott jelenlétet és nagyobb fokú közvetlen részvételt javasoltak az AVRR-rel kapcsolatos jelentkezési folyamatokkal kapcsolatban minden magyarországi releváns őrzött szálláson és befogadó állomáson (amely létesítményeket a BÁH és a Rendőrség üzemeltet). Emiatt az IOM által Magyarországon véghezvitt AVRR-rel kapcsolatos információterjesztési tevékenységek jelentősen kibővíthetnek és sokkal nagyobb hatókörök lehet, illetve a jelentkezési folyamatokat az IOM nagyobb mértékben felügyelheti.

A magyar hatóságok jelenleg dolgoznak azon kormányrendeleteken, amelyek a MMIA és a Belső Biztonsági Alap (BBA) felhívásainak jogi alapját fogják képezni: egy kormányrendelet a MMIA-hoz kapcsolódóan és egy kormányrendelet a BBA-hoz kötődően.

4. fejezet: Az átfogó nemzeti megközelítés az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés témájában

4.1 AZ (ÖNKÉNTES) HAZATÉRÉSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓTERJESZTÉSBEN RÉSZTVEVŐ SZEREPLŐK

Q11. Az irreguláris migránsok hazatéréséért felelős **nemzeti hatóságok** közül melyeknek van szerepe az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben, vagy a 3. fejezetben kifejtett folyamatok részeként vagy egyéb módon?

A visszatérési folyamat kapcsán több kulcsfontosságú szereplőről is beszélhetünk Magyarországon. Az átfogó politikáért e témában Magyarországon a Belügyminisztérium (BM) felel. A kiutasításért felelős nemzeti hatóságok a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) illetve a Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztálya. Mind a BÁH és a Magyar Rendőrség felel a kiutasítás tényleges végrehajtásáért is.

A BÁH több állomást is üzemeltet Magyarországon, amelyek irreguláris migránsokat és menedékkérőket szállásolnak el. A BÁH-al kapcsolatban álló migránsokat minden eljárás során tájékoztatják az önkéntes hazatérés lehetőségéről és a különböző támogatásokról. Az önkéntes hazatérés az egyik fő elv a visszatelepüléssel kapcsolatos kérdésekben, így ez az opciót kihangsúlyozzák az idegenrendészeti eljárások alatt

²⁴ MMIA Nemzeti Program, <http://www.solidalapok.hu/sites/default/files/AMIF%20HU%20v1.2.pdf>

²⁵ <http://www.kormany.hu/en/prime-minister-s-office/news/national-consultation-on-immigration-to-begin>

²⁶ A Nemzeti konzultáció és maga a kérdőív rengeteg kritikát kapott nemzetközi szervezetektől, mint a UNHCR vagy az IOM, és helyi nem kormányzati szervezetektől mint a Menedék – a Migránsokat Segítő Szervezet és a [Magyar Helsinki Bizottság](#), illetve helyi [kutatóktól](#) egyaránt.

(melyet akkor kezdeményeznek, mikor egy migráns státusza irregulárisá válik). Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos tudnivalókat azonnal biztosítják azon irreguláris migránsoknak, akik kapcsolatba lépnek a BÁH-al, illetve miután a hazatéréssel kapcsolatos döntés megszületik, felhívják a figyelmüket az IOM által nyújtott támogatás lehetőségére. A befogadó állomásokon és közösségi szállásokon dolgozó BÁH alkalmazottak rendszeresen felhívják a migránsok figyelmét az önkéntes hazatérés különböző formáira, illetve az IOM által különböző nyelveken elkészített brosúrákat és posztereket is terjesztik. A dolgozók továbbá tájékoztatják a migránsokat a hazatérési programok előnyeiről és követelményeiről, és hogy miként tudnak részt venni ezen programokban. A dolgozók ezen felül biztosítják a jelentkezési lapokat az IOM támogatott önkéntes hazatérési programja iránt érdeklődőknek, segítik azok kitöltését, majd továbbküldik a kitöltött adatlapokat az IOM-nek.

Az IOM több alkalommal is tartott továbbképzéseket a BÁH és a Rendőrség munkatársainak az önkéntes hazatérés témájában. Az IOM képviselőinek a befogadó állomásokra és közösségi szállásokra tett rendszeres tájékoztató/információs látogatásai, melyeket a BÁH felügyel, segítik az állomásokon dolgozók munkáját, mivel ezáltal az IOM és a BÁH tájékoztathatják egymást az IOM AVRR programjával kapcsolatban, különösen a nehezebb esetek, illetve a sérülékeny csoportba tartozó ügyfelek kapcsán. Mint már említés esett róla, a Magyar Rendőrség kezelése alatt áll több őrzött szállás is országszerte. Az eddigi információterjesztési programok alatt az IOM munkatársai ezen állomásokat is meglátogatták és tájékoztatták az ott dolgozókat a támogatott önkéntes hazatérésről.

A Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztálya elmondása alapján nyújtanak információt az önkéntes hazatérésről az őrzött szálláson tartózkodó migránsoknak, illetve az őrizetbe vétel során egyaránt. Ezen felül az e szállásokon tartózkodó migránsoknak lehetősége van tájékozódni az önkéntes hazatérésről az ott található számítógépek segítségével.²⁷

Q12. Milyen egyéb szereplők vesznek részt az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben; milyen szereppel bírnak és mi az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben való szerepvállalásuk oka?

---

²⁷ A Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztályával való kommunikáció.

1. táblázat: További, az (önkéntes) visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésében érintett szereplők; a szerepük és a szerepvállalásuk indokai

Szereplő	I/N	Az önkéntes visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésében vállalt szerep	Szerepvállalás jellege / indokai
Visszatéréssel kapcsolatos tanácsadással és/vagy támogatott önkéntes visszatérési rendszerekkel foglalkozó nem kormányzati szervezetek / nemzetközi szervezetek	I	<ul style="list-style-type: none"> • Az IOM Budapest közzétesz promóciós anyagokat több nyelven, létrehozott és fenntart egy több nyelven működő weboldalt és egy ingyenes hívószámot, illetve tájékoztató látogatásokat tesz az irreguláris migránsokat elszállásoló állomásokon. Az IOM Budapest ezen felül telefonon és e-mailben is nyújt információt az őket felkereső, önkéntes hazatérés iránt érdeklődő migránsoknak, illetve az önkéntes hazatéréssel kapcsolatban személyes konzultációkat tart a budapesti IOM irodában. 	Aktív információcsere zajlik le egy az Európai Visszatérési Alap nemzeti allokációja által finanszírozott projekt keretében, amelyben az IOM a BÁH-al együttműködik.
Egyéb nem kormányzati / civil szervezetek (pl. migránsok jogaival kapcsolatos csoportok, migránsok által vezetett szervezetek és egyéb érdekvédelmi csoportok)	I	<ul style="list-style-type: none"> • Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület több állomáson és szálláson is képviselteti magát, ahol irreguláris migránsokat szállásoknak el, és a szervezet szociális munkásai tájékoztatják a migránsokat az önkéntes hazatérés lehetőségéről. Egy projekt keretében a szociális munkások egyéni tanácsadást biztosítottak az őrzött szálláson tartózkodó migránsoknak, előadásokat tartottak nekik a hazájukban rejlő lehetőségekről, illetve a személyes visszailleszkedési terveik kidolgozásában is segítették őket. • A Magyar Helsinki Bizottság alkalmanként megadja az IOM elérhetőségeit azon menedékkérőknek, akik már nem kívánják menedékkérelmüket Magyarországon benyújtani és haza akarnak térni. Mindössze az IOM elérhetőségeit adják meg (telefonszámot és 	A balra található oszlopban bemutatott információnyújtásra egy speciális, szociális munkára irányuló tájékoztató és tanácsadó program keretében került sor 2011-ben, amelyet az Európai Visszatérési Alap finanszírozott Az önkéntes hazatérésről szóló információterjesztés nem tartozik bele semmilyen projektbe, vagy hatóságokkal kötött szerződésbe, és csak akkor történik meg, ha az illető közli a Magyar Helsinki Bizottsággal,

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

		címet), és szóban hangzik el az információ (személyesen), vagy megmutatják leírva egy magyarországi menekültügyi eljárásról szóló Magyar Helsinki Bizottság által kiadott brosúrában, amelynek végén az IOM adatai is szerepelnek az elérhetőségek listáján. ²⁸	hogyan önkéntesen szeretne hazatérni.
Diaszpóra-csoportok	I	<ul style="list-style-type: none"> Néhány diaszpóra-csoport nyújt információt az önkéntes hazatérés lehetőségéről, ugyanakkor ez nem hivatalos úton történik 	Informális információszolgáltatás
Vallási csoportok			
Migránsok által vezetett csoportok			
Egyéb közösségi csoportok			
Könyvtárak			
Szociális / egészségügyi / oktatási szolgáltatások			
Szociális munkások	I	<ul style="list-style-type: none"> A felügyelet nélküli kiskorúakért felelős szociális munkások a Károlyi István Gyermekközpontban tájékoztatták a kiskorúakat az IOM által támogatott önkéntes hazatérés lehetőségéről. Mindez kis emlékeztetővel és kiadványokkal történt, melyeket több nyelven készítettek el. 	Az információszolgáltatás főként a 2013-tól 2014-ig tartó periódusban zajlott, magyarán egy Brüsszel által vezetett regionális projekt kivitelezésének ideje alatt. A Károlyi István Gyermekközpont ebben a projektben hivatalos partner volt, mivel Partnerségi Megállapodást írtak alá az IOM-mel.
Jogi tanácsadók	I	További részletek az "Egyéb nem kormányzati / civil szervezetek" részben találhatóak	

²⁸ A Magyar Helsinki Bizottság által biztosított információ.

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

Ombudsman / polgári tanácsadó hivatalok			
Szakszervezetek és munkáltatói szövetségek (tanácsadói szolgáltatásai)			
Nagykövetségek (harmadik ország vagy EU)	I	<ul style="list-style-type: none"> Nem hivatalos – számos nagykövetség (pl.: Koszovó*, Mongólia) nyújt információt az önkéntes visszatérésről a Magyarországon élő állampolgáraiknak. Nyilvántartásba került több olyan alkalom is, amikor a magyarországi koszovói* konzul találkozott a koszovói* irreguláris migránsokkal mind az őrzött szállásokon, mind az őrizetbe vétel helyén. A migránsokkal való beszélgetés során a konzul tájékoztatta őket az önkéntes hazatérés lehetőségéről. 	Az információszolgáltatás nem hivatalosan zajlik. A nagykövetségek és konzulátusok mandátumába beletartozik az állampolgáraik érdekvédelme, illetve a számukra nyújtott tanácsadás nehéz helyzetekben és a fogadó országgal való jogi nézeteltérések esetén.
Boltosok / internetkávézók alkalmazottjai / stb.			
Egyéb szereplők (részletezve)	I	<ul style="list-style-type: none"> Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információ szájról-szájra terjed a Magyarországon tartózkodó irreguláris migránsok körében. 	A bevándorlók a velük kapcsolatba kerülő más migránsoktól szereznek tudomást az önkéntes hazatérés lehetőségéről.

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

4.2 MILYEN ESZKÖZÖKET HASZNÁLNAK AZ (ÖNKÉNTES) HAZATÉRÉSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓTERJESZTÉS CÉLJÁBÓL A HATÓSÁGOKKAL KAPCSOLATBAN NEM ÁLLÓ IRREGULÁRIS MIGRÁNSOK KÖRÉBEN?

Q13. Kérem, számoljon be azon eszközökről, melyek használatával elérhetővé teszik az (önkéntes) hazatérésről szóló információt az Ön tagállamában.

2. táblázat: A tagállamban használt, (önkéntes) visszatéréssel kapcsolatos információ terjesztésében használt eszközök

	Y/N	Leírás (röviden, felsorolásszerűen), amelyből kiderül az is, hogy az eszköz jelenlegi, múlt vagy jövőbeli	A tervezést / finanszírozást végző szereplők	Az irányítást és kivitelezést végző szereplők	További információt tartalmazó internetcím/link
Szórólapok / broszúrák	I	<ul style="list-style-type: none"> Több nyelven elérhető szórólapok (albán, dari, angol, francia, szerb, pashto és urdu) az IOM Budapest AVRR programjának kapcsán. A szórólapok a kérelmi eljárásról is nyújtanak információt és a jelenleg is tartó „Információs program migránsoknak önkéntes hazatérésről” (2014-2015) során készültek. Korábbi információs programokban az IOM Budapest egyéb szórólapokat is készítettett egyéb nyelveken, köztük kínai, román, orosz, török, vietnámi és macedón nyelven. A Magyar Helsinki Bizottság egy menedékkérők számára tíz nyelven íródott broszúrája tartalmaz információkat az önkéntes hazatérésről. 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	http://new.iom.hu/sites/default/files/Brochure.pdf
			Magyar Helsinki Bizottság / UNHCR	Magyar Helsinki Bizottság	http://helsinki.hu/tajekoztato-fuzet-menedekkeroknek-2

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

Plakátkampány	I	<ul style="list-style-type: none"> Az IOM Budapest posztereket is felhasznált az AVRR program keretén belül megszerezhető asszisztencia hirdetése érdekében. A fentebb már említett jelenleg is futó (2014-2015) információs program keretében ezen poszterek angolra is le lettek fordítva. Korábbi poszterek albán nyelven is elérhetőek voltak. 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	http://new.iom.hu/sites/default/files/Poster.JPG
Médiakampány	I	<ul style="list-style-type: none"> AVRR-rel kapcsolatos hirdetéseket megjelentetett az IOM kínai újságokban Magyarországon; mindez egy 2009-es információs program keretein belül zajlott és a jövőben elképzelhető, hogy megismétlődik más információs programokon belül. 	IOM Budapest/ Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium	IOM Budapest	
Weboldalak	I	<ul style="list-style-type: none"> Több nyelven üzemeltetett weboldal az AVRR-rel kapcsolatban, amelyet az IOM fejlesztett ki és üzemeltet az információs programjának keretében. A weboldal tartalmaz információkat a jogosultságról, jelentkezésről, szükséges dokumentumokról stb. Jelenleg nyolc nyelven érhető el az oldal (albán, angol, francia, mongol, perzsa, szerb, urdu és vietnámi). 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	http://www.volret.hu
Szociális médiában a témával foglalkozó oldalak (pl. Facebook-oldal a visszatérőknek vagy a diaszpóracsoportoknak)	I	<ul style="list-style-type: none"> A szociális média használata két különböző passzív formában elképzelhető a jövőre nézve: <ul style="list-style-type: none"> - <p>Egy IOM Budapest Facebook oldal létrehozatalával, amely</p>	IOM Budapest	IOM Budapest	

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

		<p>tartalmazna információkat az AVRR-rel kapcsolatban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egy kifejezetten az AVRR-ről szóló Facebook oldal létrehozatalával, amely kulcsfontosságú információt tartalmazna a jogosultságtól, kritériumokról, jelentkezési úrlapokról, sikertörténetekről stb. 			
Online vitafórumok					
Segélyvonalak / információs vonalak	I	<ul style="list-style-type: none"> • Az IOM Budapest már több éve üzemeltet egy erre a célra létrehozott többnyelvű ingyenes hívószámot, amely az AVRR információs programja keretében született meg. A telefonszolgálat célja az esetleges kedvezményezettek tájékoztatása a Magyarországról való önkéntes hazatérésről és a távozásról való naprakész információkról. • A telefonvonal jelenleg albán, angol, francia, magyar, német, szerb és urdu nyelven érhető el. 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	
Személyes ügyfélpontok	I	<ul style="list-style-type: none"> • Az IOM Budapest az információs programjai keretén belül tájékoztató látogatásokat tart befogadó állomásokon és őrzött szállásokon Magyarországszerte. Ezen tájékoztató látogatásokat az IOM egy képviselője végzi. A látogatások az AVRR-ről szóló előadásokból és személyre szabott konzultációs beszélgetésekből állnak az ezek iránt érdeklődő migránsokkal. A jelenleg is tartó 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

		<p>információs program során az IOM 70 ilyen látogatást tervez tenni a 2014-2015-ös periódusban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az IOM munkatársai ezen felül a budapesti IOM irodában is tartanak az AVRR-rel kapcsolatos személyes konzultációkat. 			
Közösségi látogatások					
Egyéb eszközök Rövidfilm	I	<ul style="list-style-type: none"> • Egy többnyelvű rövidfilm, ami figyelemfelhívás céljából a jogosultsági kritériumok és az eljárások elmagyarázása érdekében készült az AVRR keretén belül. A filmet ezen belül a "Információs program önkéntes hazatérésről és reintegrációról" részeként készítették, amelyet az Európai Visszatérési Alap 2012-es nemzeti allokációja finanszírozott. 	IOM Budapest/ Belügyminisztérium	IOM Budapest	http://new.iom.hu
Információs füzetek		<ul style="list-style-type: none"> • Származási ország alapján készültek információs füzetek az afgán, bosnyák, macedón, grúz, koszovói*, moldovai, török és vietnámi visszatérőknek 	IOM Budapest/ Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium	IOM Budapest	

4.3 SPECIÁLIS KAMPÁNYOK ÉS STRATÉGIÁK

Q14. A 13-as kérdésponthoz felsorolt részletek közül volt olyan, amely egy speciális stratégia vagy kampány részét képezte, amelyet az Ön országában hajtottak végre az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információ minél eredményesebb terjesztésének érdekében? Igenleges válasz esetén kérem részletezze az alábbiakat:

- a. A kampányt lebonyolító szereplő(k) – főként, hogy egy állami vagy nem kormányzati hatóság vezette-e a kampányt,
- b. A kampány/stratégia neve,
- c. A kezdőpontja és hossza,
- d. A kezdeményezés okai,
- e. A kitűzött célok,
- f. Célcsoportok,
- g. A kampány/stratégia alkotóelemei (pl. weboldal, plakátok, segélyvonal)
- h. A résztvevő szereplők,
- i. Bármely konkrét eredmények (pl. az információhoz hozzájutók száma, a visszatérő migránsok száma, stb.)

Az IOM budapesti missziója már évek óta tart az AVRR-rel kapcsolatos információs projekteket. Ezen sokrétű információs programokat a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal együttműködésben hajtotta végre az IOM. A programok finanszírozását pedig az Európai Visszatérési Alap nemzeti allokációja fedezte. Az információs projektek kivitelezése mindig hasonló módon történik, és az új projektek a régebbi, hasonló jellegű IOM információs projektekre építenek, mint például a „Tájékoztatás Önkéntes Hazatérőknek” és a „Figyelemfelkeltő Információs Program Önkéntes Hazatérésről” (Európai Visszatérési Alap 2008 és 2009)

A legutóbbi ilyen jellegű projekt a *„Információs program migránsoknak önkéntes hazatérésről”* nevezetű, amely 2014 januárjában indult és 2015 június végéig fog futni. Ez gyakorlatilag az IOM Budapest eddigi AVRR keretén belül szervezett információs projektjeinek a folytatása. A kitűzött cél, hogy megkönnyítsék az erre jogosult harmadik országbeli állampolgárok önkéntes és rendezett hazatérését azzal, hogy naprakész és megbízható információt szolgáltatnak az IOM által futtatott AVRR programról. A projekt négy fő eleme: 1) Promóciós anyagok (poszterek és többnyelvű szórólapok) elkészítése, amelyek a támogatott önkéntes hazatérés és a reintegrációs program alapvető tudnivalóit ismertetik, illetve, hogy miként lehet ezekre jelentkezni és miben rejlik a hasznuk; 2) Egy erre a célra létrehozott, több nyelven (albán, angol, francia, magyar, német, szerb és urdu) működő telefonvonal megvalósítása, amely által a potenciális kedvezményezettek további információhoz juthatnak a hazatérés különböző opcióiról, a jogosultságról, a jelentkezés feltételeiről, a program részéről és a reintegráció különböző elemeiről; 3) Egy nyolc nyelven (albán, angol, francia, mongol, német, perzsa, szerb, vietnámi, urdu) operáló weboldal, amely tartalmazza a szükséges információkat a Magyarországról való hazatérés és a reintegráció formáiról; 4) Az IOM munkatársai által lebonyolított tájékoztató látogatások a magyarországi szállásokra, hogy felhívják a figyelmet az AVRR programra, valamint az ez iránt érdeklődő migránsoknak személyes konzultációkat tartsanak. Összesen 600 szórólap és 100 poszter készült el és került el a szállásokra és őrzött szállásokra a

tájékoztató látogatások alatt. Ezen felül eddig (2015 májusáig) legalább 80 migráns vett részt személyes konzultáción.

Régebbi AVRR-s információs projektek keretében az IOM származási ország alapján is készített broszúrákat, amelyek célja, hogy összegyűjtve és szisztematizálva mutassa be az esetleges hazatérőknek a származási országukról szóló információt. Ezen könyvecskék a befogadó állomások és őrzött szállásokon kerültek kiosztásra, illetve elektronikus formában is elérhetőek voltak, hogy minél több emberhez eljuthassanak és akár újranyomtathatóak legyenek. A füzetek többek között az alábbi országokról készültek el: Afganisztán, Bosznia-Hercegovina, Grúzia, Koszovó*, Macedón Köztársaság, Moldova, Törökország és Vietnám.

Ezen felül, szintén egy korábbi információs projekt keretében az IOM az AVRR-ről szóló hirdetéseket is készítettett kínai nyelven, amelyek három helyi kínai újságban jelentek meg 4 hónapon keresztül (2009 augusztusa és novembere között). Az e mögött rejlő elgondolás az volt, hogy a médiában megjelentett hirdetések eljutnak azon migránsokhoz is, akik az igazgatásai létesítményeken kívül élnek.

Az IOM Budapest egy többnyelvű rövidfilmet is készítettett az "Információs program önkéntes hazatérésről és reintegrációról" projekt keretein belül, amelyet az Európai Visszatérési Alap 2012-es magyar allokációja finanszírozott. A kisfilm célja a figyelemfelhívás volt, illetve hogy elmagyarázhassa a jogosultság feltételeit és a támogatás igénylésének folyamatát. A film angol, francia, kínai, magyar, orosz, perzsa, román, török és vietnámi nyelveken volt elérhető. Az IOM Budapest több ízben is bemutatta a filmet a tájékoztató látogatások alkalmával az ez iránt érdeklődő migránsoknak. A film DVD-n is elkészült és a eljutott a megfelelő testületekhez és nem kormányzati szervezetekhez, továbbá az őrzött szállásokra és befogadó állomásokra. Illetve a film az IOM weboldalának főoldalán is szerepelt.

4.4 AZ INFORMÁCIÓ HOZZÁFÉRHETŐSÉGE

Q15. Kérem tekintse át az (önkéntes) hazatérésről szóló információterjesztés hozzáférhetőségét az Ön tagállamában tartózkodó irreguláris migránsok körében. Kérem adjon tájékoztatást az alábbiakról:

- a. Az információterjesztés nyelvéről/nyelveiről
- b. Az információ vizuális megjelenéséről
- c. Poszterek és kiadványok esetén ezek helyéről: hova kerültek – közlekedési csomópontokba, könyvtárakba, egészségügyi központokba, olyan frekvenciált helyekre, ahol a migránsok gyakran megfordulnak – mint például plázák, nagyáruházak, stb.
- d. Weboldalak és segélyvonalak esetén: az URL mennyire könnyen található meg online keresőprogramok segítségével, illetve vannak-e linkek a weboldalhoz más online forrásokon keresztül.

e. Segélyvonalak és ügyfélpontok esetén:

- i. A szolgáltatás helye (ügyfélpont esetén)
- ii. A nyitvatartási idő / hozzáférhetőségi idő
- iii. A szolgáltatást övező ismertség, hogy a telefonszám / cím meg van-e hirdetve,
- iv. A szolgáltatás / a hívás ára (illetve hogy ingyenes-e)

f. A bizalmasság mértéke, vagyis hogy az irreguláris migráns anonimitása tiszteletben van-e tartva, ha felkeresnek egy információs pontot (kérem arra is térjen ki, hogy az információhoz hozzájutó célcsoport tisztában van-e a bizalmassági eljárásokkal, vagy csupán ez csak egy belső politika)

g. Egyéb tényezők, amelyek növelhetik / csökkenthetik a hozzáférhetőséget.

Az IOM Budapest AVRR-ről szóló információterjesztése a különböző információs projektjei keretében több csatornán keresztül történik: ingyenes hívószám, több nyelven üzemelő weboldal, nyomtatott promóciós anyagok, különböző irreguláris migránsokat és menedékkérőket elszállásoló magyarországi létesítményekbe tett látogatások.

Az AVRR-ről szóló nyomtatott promóciós anyagok (szórólapok és poszterek) több nyelven készülnek el. Jelenleg ezen promóciós anyagok elérhetőek albánul, dari nyelven, angolul, franciául, szerbül, pastu és urdu nyelven. Az IOM információs projektjeinek keretein belül elkészülő promóciós anyagok nyelvválasztása mindig az adott, Magyarországot érintő migrációs trendek függvényében zajlik, tehát a célcsoportok által leggyakrabban használt nyelveken készülnek el az anyagok. Ezek több befogadó állomáson és őrzött szálláson is kiosztásra kerülnek, ahol is a posztereket kirakják a közös helységekben, a szociális munkások irodáiban és a létesítmények hirdetőtábláira is kikerülnek. A balassagyarmati létesítményben például a jelenleg (2014-2015) zajló információs projekt során elkészített poszterek elszórtnan szerepelnek az intézmény falain és a szórólapok egy nyitott dobozban találhatóak a bejáratától nem messze.²⁹

Az IOM Volret weboldalának nyelvválasztása ugyanezen az elven működik. (www.volret.hu). A weboldal jelenleg elérhető az alábbi nyelveken: albán, angol, francia, mongol, perzsa, szerb, vietnámi, urdu.³⁰ Az AVRR-ről szóló kulcsfontosságú információkon felül a migránsok le tudják tölteni az AVRR jelentkezési lapjait is. A weboldalhoz vezető link a szórólapokon és az IOM Budapest weboldalának főoldalán egyaránt megjelenik (www.iom.hu).

²⁹ IOM munkatársak által rögzítve egy Balassagyarmatra tett tájékoztató látogatás alkalmával.

³⁰ 2014-ben a weboldal összesen 14.539 látogatást számlált és 7.266 egyéni látogatót. (A Volret weboldal statisztikái)

Az AVRR-ről informáló hívószám (0680205018) ingyenesen elérhető a Magyarországról telefonáló migránsok számára. A lehetséges kedvezményezettek könnyedén élhetnek ezzel a szolgáltatással, ha a befogadó állomásokról vagy őrzött szállásokról telefonálnak. A szolgáltatás munkanapokon elérhető 9 és 13 óra, illetve 14 és 18 óra között. A szolgáltatás elérhető albán, angol, francia, magyar, német, szerb és urdu nyelveken. Azonban némi eltérés van a különböző nyelvek elérhetősége között: egyes nyelvek csak a hét bizonyos napjain elérhetőek és csak bizonyos órákban. Erre a szolgáltatásra felhívják a figyelmet a promóciós anyagokon (szórólapokon és posztereken), a Volret weboldalán és az IOM Budapest főoldalán (www.iom.hu), illetve a befogadó állomásokat és őrzött szállásokat érintő tájékoztató látogatások és a személyes konzultációk során is.

Az IOM Budapest nyilvántartást vezet minden egyes hívóvonalán fogadott telefonhívásról, mivel regisztrálják a hívók nevét és a beszélgetés témáját.³¹ Az így regisztrált telefonhívások listáját pedig továbbítják a projekt finanszírozójának, a Belügyminisztériumnak, lévén hogy az összes fogadott hívás száma az információs projekt egyik fő irányjelzője. Ezen listákhoz semmilyen más szereplőnek nincs hozzáférése.

A szokásos munkájukon és szolgáltatásaikon felül a Menedék (Migránsokat Segítő Egyesület) szociális munkásai támogatják az idegenrendészeti osztály által fenntartott őrzött szállásokon tartózkodó őrizetbevettek AVRR-hez való hozzáférését: segítenek a jelentkezési lap kitöltésében és az IOM információs szolgáltatásaihoz irányítják őket. Azonban a mandátumuk nem teljesen tartalmazza az AVRR-hez kötődő segítségnyújtást vagy a hazatérés előtti támogatást.

---

³¹ Összesen 3 299 hívást rögzítettek 2014-ben. (telefonos jegyzőkönyv)

4.5 AZ INFORMÁCIÓ TARTALMA

3. táblázat: Az irreguláris migránsok részére a tagállamok által biztosított információ tartalma

	A visszatérésért felelős nemzeti hatóságok	Szervezetek, amelyeknek hivatalos szerepük van a Támogatott Önkéntes Hazatérési (és Reintegrációs) programok végrehajtásában és/vagy elősegítésében	Diaszpóra-csoportok, vallási csoportok, migránsok által vezetett csoportok, egyéb közösségi csoportok	Szociális munkások	Jogi tanácsadók	Egyéb (kérem részletezze)
A visszatérő jogi kötelezettségei (azaz a státuszuk, visszatérési kötelezettségük, és hogyan biztosíthatják a visszatérési döntések betartását)	<ul style="list-style-type: none"> • Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal; kiutasítást elrendelő határozat; szóbeli bejelentés személyesen 					
A tagállamban rendelkezésre álló információ a Támogatott Önkéntes Hazatérési (és Reintegrációs) programokról	<ul style="list-style-type: none"> • Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal befogadó állomás / közösségi szállás 	<ul style="list-style-type: none"> • IOM Budapest – Az AVRR-ről szóló weboldal, illetve az AVRR kapcsán kiadványok és posztterek, hívószám, tájékoztató látogatások és konzultációk • Az irreguláris migránsokat/menedékkérőket elszállásoló létesítményekben dolgozó szociális munkások 				
Információ a Támogatott Önkéntes Hazatérési (és	<ul style="list-style-type: none"> • Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal befogadó állomás / közösségi 	<ul style="list-style-type: none"> • IOM Budapest – Az AVRR-ről szóló weboldal, illetve az AVRR kapcsán kiadványok és posztterek, hívószám, 				

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

Reintegrációs) programra való feltételekről jogosultsági	szállás • Információt az őrzött szállásokon, őrizetbe vételkor is nyújt a Rendőrség	tájékoztató látogatások és konzultációk				
Hová kell mennie az irreguláris migránsnak további információ megszerzése érdekében (iránymutatás)	• Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal befogadó állomás / közösségi szállás; kiadványok, civil szervezetek programjai; figyelemfelkeltő intézkedések	• Az IOM Budapest tájékoztatja a visszatérőket a helyi IOM irodánál megszerezhető asszisztenciáról visszatérés után, főként a reintegrációs tervek kidolgozásában kaphatnak segítséget			• A Magyar Helsinki Bizottság által készített broszúra a menekültügyi procedúráról. • Az IOM elérhetőségeit megadja a Magyar Helsinki Bizottság (személyesen) ha az illető kifejezi önkéntes hazatérési szándékát.	
Egyéb önkéntes visszatérési lehetőségek (azaz támogatás nélküli önkéntes visszatérési lehetőségek)	• Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal					
A visszatérések a repülőtéren mire számíthat az irreguláris migráns		• IOM Budapest – AVRR telefonos szolgálat, tájékoztató látogatások és személyes konzultációk az AVRR-rel kapcsolatban. A rendőrségtől IOM-hez való átadásakor a reptéren a visszatérés előtt				
A visszatérési országban mire számíthat az		• Származási ország alapján elkészített kiadványok,				

Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai

irreguláris migráns (pl. bejegyzés a harmadik országbeli hatóságoknál, munkaerőpiachoz való hozzáférés, lakhatás, stb.)		melyeket az IOM régebbi projektjei során készített.				
Egyéni igényekre szabott információ ³²	<ul style="list-style-type: none"> • Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal; információt személyesen nyújtanak 					
Egyéb információ (részletezve)						

---

³² Megjegyzendő, hogy az igényekre szabás leginkább a segélyvonalakon és ügyfélpontokon keresztül valósítható meg, bár az online szolgáltatásokon keresztül is bizonyos mértékig lehet igényekre szabni az információt.

4.6 AZ INFORMÁCIÓ CÉLCSOPORTJA

Q17. Kérem, részletezze, hogy a 13-as és 16-os kérdések folyamán kifejtett megközelítések közül van-e olyan, amely kifejezetten a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokat célozza meg? Mi az elgondolás ezen megközelítés választása mögött, hogy az információ kifejezetten ehhez a fent megnevezett csoporthoz jusson el?

Az IOM Budapest által a magyar hatóságok nevében üzemeltetett AVRR programok fő célcsoportja az irreguláris státuszban lévő, Magyarországon tartózkodó migránsok, akik vissza szeretnék térni származási országukba. Az AVRR programok célja egy szélesebb körű csoport megsegítése: menedékkérők, menekültek, harmadik országbeli állampolgárok, akik már nem felelnek meg a belépési feltételeknek vagy a Magyarországon való tartózkodás feltételeinek, illetve azoknak, akik visszavonták a menekült vagy egyéb státuszukat. Az információterjesztés szempontjából, az AVRR-rel kapcsolatos információt ki lehet szolgáltatni az irreguláris migránsoknak, menedékkérőknek, akik kérelme még folyamatban van, illetve akikét már elutasították a hatóságok. Az IOM által vezetett információs projektek legfőbb célja, hogy biztosítsák, hogy az összes potenciális kedvezményezett elfogulatlan és átfogó információt kapjon az AVRR lehetőségekről, procedúrákról, jelentkezési feltételekről, hogy jól átgondolt döntést tudjanak hozni afelől, hogy részt akarnak-e venni ezen programban.

Annak ellenére, hogy több összetevője ezen AVRR-rel kapcsolatos információs projekteknek nem kifejezetten a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokat célozza meg, az információ így is több csatornán keresztül elérhető számukra. Ilyen például a telefonos hívószolgálat és az AVRR-ről szóló többnyelvű weboldal. Általánosságban ezen információszolgáltató tevékenységek egyik fő célja, hogy az információ eljusson azon migránsokhoz, akik még nem jutottak hozzá az AVRR-rel kapcsolatos hírekhez, illetve azon migránsokhoz, akiknek plusz információra van szüksége a programmal, vagy a folyamatban lévő hazatérésükkel kapcsolatban.

2009-ben az IOM Budapest készített olyan hirdetéseket, melyek hasznos információkat tartalmaztak az AVRR-ről és az elérhető asszisztenciáról. A hirdetések kínaiul készültek és három közösségi újság hasábjain jelentek meg, melyek elérhetőek kínaiul Magyarországon. Azáltal, hogy az IOM információt terjesztett médiakampány segítségével, az AVRR-rel kapcsolatos információterjesztés skáláját szerette volna bővíteni a migránsok körében: korábban kizárólag az őrzött szállásokon és befogadó állomásokon tartózkodó irreguláris migránsok jelentették a célpontot.

Q18. A 13-16. kérdések során leírt megközelítések közül van-e olyan, amely más csoportokat (pl. az irreguláris migránsok egy különleges csoportját, például sérülékeny csoporthoz tartozó, olyan migránsok, akik menedékkérelmét elutasították, bizonyos nemzetiségű migránsok stb.) célozzák meg? Igenleges válasz esetén kérem részletezze, hogy milyen módszereket / megközelítéseket használnak ezen migránsok elérésére, és miért célozzák meg ezeket a bizonyos csoportokat.

Az IOM AVRR-rel kapcsolatos tevékenységei és az ehhez kötődő Magyarországon futó információs projektek célcsoportja azon migránsok, akik nem tudnak és nem akarnak Magyarországon maradni, és akik továbbjutása egy harmadik országba nem túl esélyes, mivel nincsen vízumuk vagy egyéb utazáshoz szükséges papírjaik, nincsenek pénzügyi erőforrásaik és megfelelő információjuk.

Mint már említésre került, az IOM Budapest az önkéntes hazatérésről szóló információt több csatornán keresztül is

biztosítja információs projektjein belül. Az ingyenes hívószám több nyelven működik az aktuális migrációs trendeknek megfelelően, az adott nemzetiségű migránsok érdekeit figyelem előtt tartva.

A 2014 januárja óta zajló, jelenlegi információs projekt keretein belül az ingyenes hívószám az alábbi nyelveken érhető el: albán, angol, francia, magyar, német, szerb és urdu. Bár néhány új nyelv hozzákerült a jelenleg is futó programhoz 2014-ben, más nyelvek, mint az albán és a szerb éveken át használatban voltak. Ez azzal magyarázható, hogy az IOM Budapest AVRR kedvezményezettjeinek többsége Koszovóból* származik.

Emiatt a telefonhívások többsége koszovói* irreguláris migránsoktól érkezik, akik az AVRR-rel kapcsolatos tájékoztatás iránt érdeklődnek. A telefonszolgálat nyelvei kibővültek a jelenleg zajló projekt keretein belül a francia és urdu nyelvvel. Ezen két nyelv felvételének magyarázata abban rejlik, hogy a Magyarországra érkező afgán és pakisztáni³³ menedékkérők száma jelentősen megnőtt, illetve a francia esetben azzal a céllal magyarázható, hogy az információterjesztést szeretnék a francia-ajkú afrikai országok migránsaira is kibővíteni. A jelenlegi promóciós anyagok nyelvválasztását is ugyanez a logika vezérelte.

Lévén hogy az AVRR-es magyarországi esetek túlnyomó részét koszovói migránsok teszik ki, az IOM tájékoztató látogatásai alkalmával lezajló személyes konzultációk is főként koszovói migránsokkal zajlanak le. Emiatt a tájékoztató látogatások során az IOM az albánul és szerbül beszélő munkatársait bízta meg a migránsok megfelelő információval való ellátásával az önkéntes hazatéréssel, a szükséges jelentkezési lapok kitöltésével, és a migránsok esetlegesen felmerülő kérdéseinek megválaszolásával.

Az önkéntes hazatérésről szóló információszolgáltatással kapcsolatos tevékenységek a migránsok különösen veszélyeztetett csoportjait is megcélozta, mint például a Magyarországon tartózkodó kísérő nélküli kiskorúakat. Egy regionális projekt keretein belül, amelynek célja a kísérő nélküli kiskorúak származási országukban való tartós reintegrációja, az IOM magyar irodája szórólapokat készített el albán, angol és magyar nyelven kifejezetten a kísérő nélküli koszovói kiskorúakat megcélozva, akik a magyarországi gyermekvédelmi központokban tartózkodnak. A szórólapok kiosztásának célja figyelmük felhívása volt az önkéntes hazatérés lehetőségére és az ennek kapcsán megszerezhető asszisztenciára, feltéve, hogy a hazatérés a megfelelő döntés figyelembe véve a gyermek érdekeit. A szórólapok azért készültek el magyarul is, hogy a gyermekekkel dolgozó szociális munkásokhoz és őrökhöz is eljusson az információ.

---

³³ A pakisztáni menedékkérők száma tartósan nőtt 7%-ról 16%-ra 2011 és 2013 között.

5. fejezet – A hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok felé irányuló információszolgáltatással kapcsolatos esettanulmányok

Q19. A 4. fejezetben leírt megközelítésekre hivatkozva kérem fejtsen ki részletesebben legalább KETTŐ gyakorlatot, projektet vagy hozzáállást, amelyet tagállamában alkalmaznak 2010 óta az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés céljából.

- ★ egy gyakorlatot / projektet / megközelítést, amely kifejezetten hasznosnak bizonyult a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok elérésében; és
- ★ Egy gyakorlatot / projektet / megközelítést, amely nem (nagyon) bizonyult sikeresnek a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok elérésében.

Kérem magyarázza el, hogy milyen okokból ítéli meg ezeket sikeresnek / kevésbé sikeresnek. Ennek kapcsán kérem mutassa be az alábbiakra utaló jeleket / bizonyítékokat vagy megcáfolásokat:

- a. A gyakorlat / megközelítés hatékonyságát abból a szempontból, hogy mennyire tudta a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok körében felhívni a figyelmet az önkéntes hazatérés opcióira és/vagy hogy mennyire tudta ezen migránsokat átfogó tudással felvértezni a lehetséges opcióikról, hogy tudatos, tájékozott döntést tudjanak hozni az önkéntes hazatéréssel kapcsolatban.
- b. A nemzeti hatóságok által alkalmazott megközelítésből adódó, vagy ahhoz kapcsolódó kihívások a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok körében történő közvetlen információterjesztéssel kapcsolatosan
- c. A hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok körében történő önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés sikerességét / relatíve sikertelenségét befolyásoló tényezők.

A "Figyelemfelkeltő Információs Program Önkéntes Hazatérésről és Reintegrációról" projekt keretein belül az IOM Budapest készített egy médiakampányt, amelynek részeként kínai hirdetéseket jelentettek meg a magyarországi kínai közösség helyi lapjaiban. Az IOM Budapest megközelítése egészen addig az írásbeli információterjesztésre volt kiélezve, mint például szórólapokra és poszterekre, illetve a potenciális kedvezményezettek közvetlen tájékoztatása volt a cél. Az elvártak alapján az önkéntes hazatérésről szóló efféle hirdetések kapcsán az IOM kapcsolatba kerülhet a lehetséges hazatérők azon csoportjával, akik a magyar hatóságok által fenntartott befogadó állomásokon kívül élnek. A médiakampány négy hónapokon keresztül tartott (augusztus és november között).

A kínai nyelvért felelős telefonos operátor által rögzített, az IOM budapesti irodájába beérkezett hívások száma jelentősen megnőtt november hónap folyamán, három hónappal a médiakampány megkezdése után.³⁴ Azonban a rögzített információk nem tértek ki arra, hogy a hívó fél a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migráns-e, így ezen hozzáállás nem feltétlenül minősíthető teljesen hatékonynak az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos

³⁴ Az IOM Budapest által fogadott hívások alapján.

információterjesztés terén ezen célcsoport körében. Ezen felül nincs arra bizonyíték, hogy ez a médiakampány növekedést hozott volna a kínai állampolgárok körében az AVRR szolgáltatások használatát illetően.³⁵

Az IOM által üzemeltetett, több nyelven elérhető weboldal az önkéntes hazatérésről (Volret) kulcsfontosságú információkat tartalmaz az önkéntes hazatérési programról, a jelentkezési feltételekről és követelményekről, illetve a jelentkezési lap több nyelven is letölthető innen. A Volret oldalára vezető link szerepel a promóciós anyagokon, illetve az IOM Budapest weboldalán is. A weboldal tartalmaz egy olyan részt, ahol a látogatók az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos kérdéseiket egyenesen feltehetik az IOM Budapestnek. Annak ellenére, hogy az IOM Budapest figyeli a Volret weboldalának statisztikáit és rögzíti a weboldalt érő látogatások számát, nehezen állapítható meg, hogy ezen információterjesztési forma milyen mértékben tekinthető sikeresnek a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok elérésében és az önkéntes hazatérésről való tájékoztatásukban. Az IOM által üzemeltetett többnyelvű ingyenes telefonvonal általánosságban hatékonynak bizonyult az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben. A telefonvonalon az érdeklődő migránsok fontos és könnyen emészthető információkhoz juthatnak az önkéntes hazatéréssel és az IOM-től megszerezhető asszisztenciával kapcsolatban, illetve személyes problémákat is megvitathatnak a hazatérést fontolgató migránsok ezen csatornán keresztül. Ugyanezen információterjesztési forma által az IOM-nek elméletileg egy szélesebb körhöz van hozzáférése,³⁶ gyakorlatban az IOM-et ezúton felkereső irreguláris migránsok túlnyomó része magyarországi befogadó állomásokon és őrzött szállásokon tartózkodik, tehát kapcsolatban áll a hatóságokkal. E trend megfigyelhető az IOM által fogadott telefonhívások alatt lezajló beszélgetések és információcsere alkalmával. Tehát ez a hozzáállás kevésbé bizonyult sikeresnek az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok körében. Azonban a megközelítés hatékonysága növelhető lenne, hogyha a szolgáltatás láthatóságát növelnék. Ennek egy lehetséges módja a migráns közösségek körében történő információs kampányok szervezése.

Az IOM által Magyarországon történő tájékoztató látogatások csak és kizárólag irreguláris migránsokat és menedékkérőket elszállásoló létesítményeket érintenek. Annak ellenére, hogy ez az információterjesztési forma a migráns és az információt birtokló személy közötti személyes kapcsolattartásra épül, tehát kulcsfontosságú és rendkívül hatékony, ezen módszer nem célozza meg a létesítményeken kívül élő irreguláris migránsokat, akik ezáltal nem állnak kapcsolatban a hatóságokkal. Az IOM által az információs projektek kapcsán elkészített promóciós anyagoknak (brosúrák, szórólapok, poszterek) szintén ugyanez a /árnyoldala, mivel a magyarországi adminisztratív létesítményekben kerülnek kiosztásra, így csak az ott tartózkodó irreguláris migránsokhoz jutnak el. Annak érdekében, hogy ezen promóciós anyagok láthatósága megnöjjön, és az információ eljusson a létesítményeken kívül tartózkodó, hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokhoz is, a promóciós anyagokat ki kéne állítani a migránsok által frekvenciált egyéb helyeken is.

---

³⁵ Az AVRR keretein belül támogatott migránsok száma alapján.

³⁶ A hívóvonal elérhető a 06 80 205 018-as számon, és egy létesítményeken elérhető telefonokról hívása ingyenes.

6. fejezet – A különböző, (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztést elősegítő megközelítések hatékonysága

6.1 AZ IRREGULÁRIS MIGRÁNSOK ÉS HAZATÉRŐK VALLOMÁSÁBÓL LEVONT BIZONYÍTÉKOK

Q.20. Az Ön tagállama gyűjt-e (ellenőrzés és/vagy kiértékelés céljából) bármiféle információt az önkéntesen hazatérőktől (pl. reptereken, AVR programokon résztvevőktől, hazatérésük után) a hazatérés előtt megszerzett információkról és/vagy arról, hogy hasznosnak találták-e ezen információkat (igen / nem)? Igenleges válasz esetén kérem részletezze az alábbiakat:

- a. Ki gyűjti/gyűjtötte ezen adatokat,
- b. Kiktől gyűjtik/gyűjtötték az adatokat (pl. AVR programokban résztvevőktől, bizonyos országokba hazatérőktől),
- c. A helyzet, amelyben az adatgyűjtésre sor kerül (pl. visszatéréskor, a visszatérést fontolgatása alatt, a reptéren), és
- d. A felhasznált módszer (pl. felmérés, interjúk, stb.), illetve
- e. Az adatgyűjtés időpontja / gyakorisága (pl. havonta, évente történik, vagy egyszeri alkalommal egy projekt részeként) és
- f. Bármilyen kifogás az adatok minőségét illetően.

A bevándorlási eljárások alatt a BÁH személyes kihallgatásokat tart az irreguláris migránsokkal, hogy a migráns személyes körülményeinek megfelelő döntést hozhassanak. A BÁH az IOM-el együttműködve elkészíti az önkéntes hazatérőkkel kapcsolatos statisztikákat, figyelve a nemzetiségükre, hogy megfigyelhessék a migrációs trendeket és növelhessék a jövőbeli önkéntes hazatérési programok hatékonyságát. Személyes adatokat nem szolgáltatnak ki a statisztikákban és jelentésekben. Azonban feltételezhető, hogy a BÁH nem tér ki az irreguláris migránsokhoz hazatérésük előtt eljutó információkra, illetve hogy ezen információkat hasznosnak találták-e.

A Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztálya szerint semmilyen adatot és információt nem gyűjtenek vagy értékelnek ki ezen témában.³⁷

Az önkéntes hazatérés folyamatának javítása érdekében az IOM budapesti missziója több projektet is indított az elmúlt években, hogy a kedvezményezettek hozzászólásait, a támogatott önkéntes hazatéréssel kapcsolatos értékeléseket és főként a reintegrációs asszisztenciával kapcsolatos véleményüket összegyűjtsék. Egy ilyen projekt például a „*Reintegrációs program koszovói önkéntes hazatérőknek*”, amelyet részben az Európai Visszatérési Alap Magyarországot érintő 2012-es allokációja fedezett. A támogatott visszatérőkkel kitöltetett 30 kérdőív elemzése alapján az IOM javaslatokat tett az ügyben, hogy a reintegrációs asszisztenciát hogyan lehetne fejleszteni, hogy elősegítse tartós reintegrációt. Az önkéntes hazatérés mellett való döntéshozatal kapcsán a legtöbb válaszadó azt állította, hogy először más migránsoktól és a befogadó állomásokon és őrzött szállásokon dolgozó munkásoktól

³⁷ Az Magyar Rendőrség Idegenrendészeti Osztályától származó információ.

hallottak az AVRR támogatás lehetőségéről. Ennél kevesebben állították, hogy az AVRR-rel kapcsolatos információkhoz az IOM telefonvonalán, az IOM információs anyagaiból vagy állami hatóságoktól szereztek be. Néhány válaszadó továbbá azt mondta, hogy a koszovói* nagykövetség egy képviselőjétől hallott először erről a lehetőségről a befogadó állomásra / őrzött szállásra tett látogatása során. A kedvezményezettek visszajelzései alapján az is kiderült, hogy a migránsok főként a szociális munkásokhoz és az őket elszállásoló létesítmények dolgozóihoz, illetve különböző csatornákon keresztül az IOM-hez fordultak a legnagyobb mértékben, és a nagy többségük (87%) elégedett volt az így megszerzett információval.

A „Koszovói hazatérők reintegrációs támogatásának értékelése” nevezetű projekten belül az IOM törzsadatokat gyűjtött a reintegrációs támogatás koszovói* megítéléséről és fenntarthatóságáról. Az információgyűjtés egy kérdőív és a 2009 és 2013 között hazatérési és reintegrációs támogatásban részesültekkel készített strukturált interjúk alapján történt. Az adatokat 2015 elejére időzített látogatás alatt gyűjtötték. Az IOM Budapest célja ezzel a projekttel, hogy a szakértők számára egy részletes empirikus elemzést adhassanak arról, hogyan lehetne a Magyar AVRR programok koszovói* ágát fejleszteni, hogy hozzájárulhasson a hazatérési folyamat hatékonyságához és fenntarthatóságához. Az adatok ismételten arra mutattak rá, hogy a migránsok többsége más migránsoktól hallott az AVRR támogatás lehetőségéről. Egyesek a létesítmények szociális munkásaitól, az IOM információs projektjeinek különbözői elemeiből, illetve az állami hatóságoktól szereztek tudomást a támogatásról.

Q21. Amelyben a fentebb említett információ elérhető, ismertesse az eredményeket, bármiféle információt az alábbiakról:

- a. A hazatérők által leggyakrabban használt eszköz az információszerzés céljából (pl. barátoktól, az Internetről, egy szórólapról),
- b. Az információ megértésének mértéke (pl. mennyire volt felhasználó-barát, a saját nyelvükön íródott-e),
- c. Mennyire volt széleskörű az információ? Kerestek-e további információkat másutt, és ha igen, miért?,
- d. Az információba vetett bizalom mértéke illetve, hogy volt-e az információforrásban valami, ami bizalmatlanság keltésére adott volna okot,
- e. Az információs szolgáltatás időpontja, időzítése, illetve hogy hasznos lett-e volna, ha már egy korábbi szakaszban biztosítják ezen információt,
- f. Az információ befolyásolta a hazatérés mellett való döntést vagy sem?

Ahogy már a 20-as kérdésben említés esett róla, az IOM által a támogatott koszovói hazatérők körében végzett kutatásokból kiderült, hogy az irreguláris migránsok többsége az önkéntes hazatérésről szóló információkat más migránsoktól szerzi meg, szájról-szájra terjed az információ, illetve az őket elszállásoló létesítményekben dolgozó munkásoktól. Ezen felül, mikor a hazatérésről kapcsolatos döntésre kerül a sor, a migránsok általában bevonnak másokat ebbe a folyamatba. Legtöbbször a létesítmény dolgozóival beszélnek (szociális munkások, nem kormányzati szervezetek dolgozói, a befogadó állomás/őrzött szállás munkatársai), illetve az IOM-hez fordulnak.

Néha más migránsokkal is konzultáltak a döntéshozatal folyamán.

Ugyanezen (az IOM Budapest által végrehajtott) kutatás eredményei kimutatták, hogy a migránsok nagy többsége elégedett a hazatéréssel kapcsolatos tanácsadással és a megszerzett információkkal (90% gondolja így), és egy válaszadó sem állította, hogy információ híján voltak az otthoni állapotokról mielőtt hazatértek volna.³⁸ A tájékoztató látogatások alatt gyűjtött tapasztalatok és a (főként koszovói*) irreguláris migránsokkal való konzultációs ülések alapján le lehet vonni azt a következtetést, hogy a migránsok általánosságban megbíznak az IOM-ben és az általa nyújtott információkban. Ez a miatt is elképzelhető, hogy a koszovói migránsok ismerik az IOM-et, a munkáját, a támogatási programjait, illetve a szervezet Koszovóban* is működik és elkötelezettségének híre elterjedt. A más nemzetbeli irreguláris migránsokkal, például afrikai vagy közel-keleti országokból származó migránsokkal való találkozások alkalmával az IOM alkalmazottjai nagyobb óvatosságra és körültekintésre lettek figyelmesek a migránsok részéről, mivel az önkéntes hazatérés lehetőségét általában elképzelhetetlennek tartják.³⁹ Az irreguláris migráns nemzetiségétől eltekintve az IOM tájékoztatással és információterjesztéssel foglalkozó munkatársai azt állapították meg, hogy a személyes konzultációk során nagyon fontos, hogy az önkéntes hazatérésről szóló információt semleges hangnemben szolgáltatassák, tehát a kettejük közötti kommunikáció nem szabad, hogy a migráns hazatérésre motiválásáról szóljon.

6.2 A HATÉKONYSÁG EGYÉB MUTATÓI / BIZONYÍTÉKAI

Q22. Van egyéb mutató / bizonyíték a 4. fejezetben részletezett más gyakorlatok, megközelítések hatékonyságáról a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok körében az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információ terjesztésére vonatkozóan, és/vagy ezen migránsok átfogó információval való ellátásával kapcsolatban, hogy megfelelően átgondolt döntéseket hozhassanak meg az önkéntes hazatérésről.

A bizonyítékok lehetséges forrásai:

- i. Az információs eszközökkel kapcsolatos statisztikák (pl. hívóvonal használóinak száma, weboldal látogatásainak száma, Facebook oldalt felkeresők és *like*-olók száma, a kiosztott szórólapok száma, a szórólapok letöltésének/kérvényezésének száma),
- ii. Kiértékelés / kutatás,
- iii. A hazatérők / a szolgáltatásokat használó irreguláris migránsok személyes beszámolóit (hogyan másodlagos tanulmányokban szerepelnek, pl: tanulmányok, szociális média oldalak, weboldalak, stb.),

---

³⁸ Az eredmények a "Evaluation Report on the Reintegration Assistance of Assisted Voluntary Returnees from Hungary to Kosovo (UNSCR 1244)" című tanulmányban kerültek bemutatásra., IOM Budapest, március 31, 2014.

³⁹ IOM munkatárs tájékoztató látogatás alkalmával szerzett tapasztalata.

- iv. A résztvevők véleményei / perspektívái az erőforrásaik hatékonyságáról – ezen információt elsődleges kutatások alkalmával szerezheti be (pl. a hatóságokkal, irreguláris migránsokat szolgáltatásokhoz juttató nem kormányzati szervezetekkel való interjúk során stb.).

A szolgáltatók, mint az IOM Budapest által alkalmazott önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztést elősegíteni kívánó megközelítések általánosságban nem célzottan a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok részére irányultak. Ugyan az IOM Budapest kiértékelte az AVRR által támogatottak eseteit, semmiféle információ nem áll rendelkezésre, mely bebizonyítaná, hogy milyen mértékben voltak hatásosak ezen megközelítések a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok közötti önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztésben.

Ezen felül az IOM telefonvonalának elemzésében és az IOM Volret weboldalának statisztikái között sem található bizonyítékot az e tekintetben való hatékonyságról.

Q23. Kérem, részletezzen minden tényezőt, amely befolyásolja ezen megközelítések sikerességét / relatív sikertelenségét az (önkéntes) hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés terén a hatósággal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsok körében.

Mint már említésre került, az ingyenes hívószám az AVRR-rel kapcsolatban, amelyet az IOM Budapest működtet, összességében jó és hasznos csatornának bizonyult az önkéntes hazatéréssel ehhez kötődő támogatásokkal kapcsolatos információterjesztésben. Ezen megközelítés egyik fő pozitív jellemzője a szolgáltatás elérhetősége, és hogy az információterjesztés több releváns nyelven is zajlik. Ezáltal az érdeklődő kedvezményezettek fontos információkat tudnak megszerezni, amelyek segítségével megfelelően átgondolt döntést hozhatnak. A telefonvonal egy másik pozitívuma a szolgáltatás hatásköre: a szolgáltatások iránt érdeklődő migránsok, mind azok, akik a befogadó állomásokon vagy őrzött szállásokon, illetve azok, akik ezeken a létesítményeken kívül élnek, élhetnek az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információszerezés lehetőségével. Azonban, ahogy már szó volt róla, a bejövő hívások túlnyomó része a hatóságokkal kapcsolatban álló vagy a hatóságok által ismert irreguláris migránsoktól érkezik, mivel az őrzött szállásokról vagy befogadó állomásokról veszik fel a kapcsolatot az IOM-mel.

Telefonhívások és e-maileken keresztüli kommunikáció azonban nem helyettesítheti a személyes kapcsolat során az információt szolgáltató személy és a hazatérési támogatás lehetséges kedvezményezettje közötti információátadást. A tájékoztató látogatások és a személyes találkozások a lehetséges hazatérőkkel az irreguláris migránsok körében zajló önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információszolgáltatás és figyelemfelhívás egy hatékony eszköze. Azonban eddig az ilyen látogatások nem célozták meg az irreguláris migránsoknak a hatóságokkal kapcsolatban nem álló rétegét. Az IOM Budapest növelhetné az információk láthatóságát és elérhetőségét azzal, hogy közösségi látogatásokat tesz és találkozókat tart a migráns közösségekkel, ezáltal esetlegesen elérhetnék a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsokat is.

Q24. Kérem, részletezze az irreguláris migránsok körében történő önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztést megcélzó, nemzeti hatóságok által végrehajtott megközelítések során felmerülő speciális nehézségeket.

A hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsoknak minimális esélyei vannak az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információhoz való hozzájutáshoz. A migránsok ezen csoportja ezenfelül sokkal nehezebben elérhető. A BÁH szerint az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információhoz való hozzájutás legfontosabb módja az IOM és más szervezetek weboldalán keresztül történik. Illetve a nem kormányzati szervezetek segítségét is nagyra értékelik az információterjesztés és a migránsok az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információhoz való hozzásegítésének témájában. A hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsokhoz képest azon migránsok, akik kapcsolatban állnak a hatóságokkal, sokkal több információnak vannak kitéve (poszttereken, szórólapokon és egyéb média csatornákon keresztül) a nemzeti hatóságok létesítményeiben, és a felmerülő lehetőségekről és az önkéntes hazatérés különböző formáiról is értesítik őket az eljárások során (ld a 8-as kérdést).

6.3 LEVONT TANULSÁGOK

Q25. Vannak-e az eddigiekben a tagállamok által e specifikáció keretében ismertetett megállapítások között olyan levont tanulságok, amelyek felhasználhatóak lehetnek más tagállamokban?

Az IOM telefonvonalán és az ország különböző létesítményeibe tett tájékoztató látogatások során történő, irreguláris migránsokkal való találkozások során összegyűjtött visszajelzések alapján, az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információ gyakran nem egyértelmű vagy félreérthető a migránsok számára. Ennek egyik oka az lehet, hogy ilyen jellegű információk az IOM-en kívül több különböző szereplőtől is, mint például szociális munkások és a befogadó állomások és őrzött szállások munkatársai, a bevándorlási hatóságok és más migránsok és családtagok is eljutnak a migránsokhoz. A szereplők és résztvevők további együttműködésére lenne szükség az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos félrevezető tájékoztatás elkerülésének érdekében. Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információ szélesebb körben kéne, hogy elérhető legyen, főleg kiterjesztve a kört a befogadó állomások és őrzött szállásokon kívül tartózkodó, a magyar hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsok csoportjára is. A tájékoztató látogatásokat is ki kéne bővíteni, hogy megcélazzák a migráns közösségeket és a migránsok által frekvenciált országbeli helyeket.

Ezen felül számos kulcsfontosságú tényezőt is figyelembe kéne venni az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés kapcsán az ezért felelős szereplőknek, illetve az információs és promóciós anyagok elkészítésekor egyaránt. Az információszolgáltatás időzítése fontos abból a szempontból, hogy a migránsok jól átgondolt döntést tudjanak meghozni. Energiát kell abba is fektetni, hogy a nyelvi akadályokat és kommunikációs problémákat áthidalják, hogy az üzenet és az információ megfelelő módon eljuthasson a migránsokhoz. Az IOM információs projektek végrehajtása során az elmúlt években levont tapasztalata az információszolgáltatás tartalmában és az ehhez használt megközelítésben rejlik. Nagyon fontos a rendkívül komplex és szakmai szófordulatok elkerülése az információs anyagok elkészítésénél, illetve az információ migránsokhoz való eljuttatásakor egyaránt. Az információszolgáltatás során arra is figyelni kell, hogy a migráns sajátos igényeire is válaszoljon az információ. A tájékoztató látogatások alkalmával a lehetséges kedvezményezetteknek lehetősége adódik az IOM és a BÁH munkatársaival való szemtől-szembeni, személyes interakcióra, illetve ezen látogatások az IOM munkatársainak fontos lehetőséget jelentek felmérni, hogy akadnak-e hiányzó vagy tévesen keringő

információk. Ezen felül a tájékoztató látogatások során levont másik tapasztalat, hogy hasonló vagy megegyező etnikai háttérű munkatársak jelenléte és a migránsok által beszélt nyelven való kommunikáció hatalmas előny és esetenként az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos sikeres információnyújtás és a migránsokkal való kapcsolatfelvétel előfeltétele. Annak érdekében, hogy az önkéntes hazatérésről szóló információ a hatóságokkal kapcsolatban nem álló migránsokhoz is elérhessen, a tájékoztató látogatásokat ki kéne bővíteni a magyarországi migráns közösségekre, köztük hasznos lehetne a helyi migráns közösségek hivatalos képviselőjével találkozókat szervezni.

Annak érdekében, hogy az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés minél inkább kiterjedtebb legyen, szükség lenne a migránsok támogatásával foglalkozó helyi szervezetek hálózatának megerősítésére. Fontos lenne továbbá az AVRR létezésének és lehetőségének népszerűsítése a magyarországi civilszervezetek által.

1. melléklet Nemzeti statisztikák a visszatérésről és az irreguláris harmadik országbeli állampolgárok számáról

A.1.a táblázat: Nemzeti statisztikák a hazatérő harmadik országbeli állampolgárok számáról, az év és a migráns típusa szerint

	Év					forrás	A becslésekre használt módszer, és a számok pontosságával kapcsolatos kifogások
	2010 (összesen)	2011 (összesen)	2012 (összesen)	2013 (összesen)	2014 (összesen)		
a. Harmadik országbeli állampolgárok, akik a kiutasítást elrendelő határozatot követve fizikai kiszállítással térnek haza a tagállamból (kényszerű visszatérés)	563	738	1,231	599	1,121	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal	Review of records
b. Azon harmadik országbeli állampolgárok száma, akik önkéntesen hazatérnek a kiutasítási határozatban erre a célra meghatározott határidőn belül⁴⁰ (önkéntes távozás)	Nincs elérhető adat	N/A	3	5	8	Magyar Rendőrség, Idegenrendészeti Osztály	Review of records
c. Azon szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok száma, akik a támogatott önkéntes visszatérési programokon keresztül térnek haza (támogatott önkéntes visszatérés)	426	350	415	353	491	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal	Review of records
d. Azon szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok száma, akik a támogatott önkéntes visszatérési és reintegrációs programokon keresztül térnek haza (támogatott önkéntes visszatérés és reintegráció) – amennyiben ez különböz, mint (c)	Nincs elérhető adat	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

⁴⁰ A 2008/52/EK irányelv (visszatérési irányelv) szerinti határidő 30 nap. Írország és az Egyesült Királyság nem vesznek részt az irányelvben, annak a szabályai nem kötelezőek a számukra, és ezért különböző határidőket alkalmazhat az önkéntes visszatérésre.

A.1.b táblázat: Nemzeti statisztikák a hatóságokkal kapcsolatban nem álló harmadik országbeli állampolgárok számáról, az év és a migráns típusa szerint

	Év					forrás	A becslésekre használt módszer, és a számok pontosságával kapcsolatos kifogások
	2010 (összes en)	2011 (összes en)	2012 (összes en)	2013 (összes en)	2014 (összes en)		
a. Azon irreguláris migránsok száma, akikre vonatkozóan a hatóságok korábban rendelkeztek információval de a tartózkodási helyük többé nem ismeretes (szökés).	Nincs elérhető adat	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
b. Azon irreguláris migránsok száma, akiknek a tartózkodása az ország területén soha nem volt ismeretes a hatóságoknak (illegális beutazás).	Nincs elérhető adat	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

2. melléklet Az adatgyűjtésre alkalmazott módszerek leírása

A.2 táblázat: Adatgyűjtésre alkalmazott módszerek

Információforrások / módszer	Alkalmazva volt? Alkalmazásra került? (Igen/nem)	Források felsorolása: másodlagos források esetében hivatkozzon a bibliográfiára; elsődleges forrásoknál pedig sorolja fel az érintett szereplőket	A szerzett információ típusa (hivatkozhat a számozott kérdésekre / bekezdésekre)
Értékelések	I	-"Reintegrációs program koszovói önkéntes hazatérőknek" nevezetű programon belül kitöltött kérdőívek eredményei alapján. - "Reintegrációs program koszovói önkéntes hazatérőknek" (UNSCR 1244)	-Q20-re adott információ
Tanulmányok	I	-AIDA Menekültügyi Információs Adatbázis – Magyarországról szóló országjelentés -Éves politikai jelentés 2010 – A magyarországi migrációs és menekültügyi politika fejlődése, Európai Migrációs Hálózat, Magyarország, 2010. január 1. – 2010. december 31.	-Q1 statisztikák -Q7-re adott információ
Egyéb beszámolók	I	-Frontex, Tendenciák és útvonalak – a nyugat-balkáni útvonal http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/	-Q1-re adott információ
Jogszabályok	I	2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról -Visszatérési irányelv (2008/115/EK) 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól	-Q7-re adott információ
Politikai dokumentumok	I	- Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, Nemzeti Program -2012. évi Nemzeti Program, Európai Visszatérési Alap	-Q10-re adott információ -Q9-re adott információ
„Próbavásárlók”			
Interjúk az érintett szereplőkkel (sorolja fel az érintetteket)			
Konzultáció a nemzeti szereplőkkel (sorolja fel őket)	I	Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Nemzetközi Együttműködési Főosztály Idegenrendészeti Osztály, Magyar Rendőrség	-Az irreguláris migránsok teljes számával kapcsolatos statisztikák (Q1), Q2 és Q4 statisztikái; Q7, Q8, Q11, Q12 és Q24-re adott információ; 3. táblázat és 1. melléklet információi -1. melléklet statisztikái
Konzultáció a nemzeti hálózattal	I	-Magyar Helsinki Bizottság -UNHCR Regionális irodája, Budapest	-1,2,3. táblázat statisztikái -Az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztési módszerek Magyarországon
Egyéb		- Megállapodás a Nemzetközi Migrációs	

<p>(részletezve)</p> <p>- Egyetértési Megállapodás</p> <p>-Együtműködési Megállapodás</p> <p>-Magyar Kormány weboldala</p> <p>-IOM AVRR telephone service records</p> <p>-IOM AVRR records</p>		<p>I</p>	<p>Szervezet és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma között a migránsok önkéntes hazatérésének elősegítése érdekében történő együttműködéséről</p> <p>- A Magyar Köztársaság Kormánya és a Nemzetközi Migrációs Szervezet között a migráció területén folytatandó együttműködésről szóló Megállapodás http://www.kormany.hu/en/prime-minister-s-office/news/national-consultation-on-immigration-to-begin</p> <p>- IOM Budapest</p> <p>-IOM Budapest</p>	<p>-Q7-re adott információ</p> <p>-Q7-re adott információ</p> <p>-Q10-re adott információ</p> <p>-Q19-re adott információ</p> <p>-Q19-re adott információ</p>
--	--	----------	--	---

Bibliográfia

1) Jogszabályok

a) Nemzeti

- **2007. évi I. törvény** a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- **2007. évi II. törvény** a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról
- **2004 évi CXL. törvény** a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

b) EU

- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról, a következő címen érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:HU:PDF>

2) Megállapodások

- **Megállapodás** a Nemzetközi Migrációs Szervezet és a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma között a migránsok önkéntes hazatérésének elősegítése érdekében történő együttműködéséről, 2000. október 16.
- A Magyar Köztársaság Kormánya és a Nemzetközi Migrációs Szervezet között a migráció területén folytatandó együttműködésről szóló **Megállapodás**, 1995. december 18.

3) Tanulmányok, beszámolók, értékelések

- **Európai Migrációs Hálózat:** A magyarországi migrációs és menekültügyi politika fejlődése 2010. január 1. – 2010. december 31.
- **Frontex:** Trends and Routes – Western Balkan Route, e címen érhető el: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>
- **Magyar Helsinki Bizottság és az Európai Menekültügyi Tanács (ECRE):** Menekültügyi Információs Adatbázis (Asylum Information Database, AIDA) – Országjelentés, Magyarország, e címen érhető el: http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_-_hungary_thirdupdate_final_february_2015.pdf
- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** A „Reintegrációs program koszovói (UNSCR 1244) önkéntes hazatérőknek” projekt keretében kitöltött értékelési kérdőívek eredményei, IOM Budapest
- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** A „Koszovói (UNSCR 1244) hazatérők reintegrációs támogatásának értékelése” projekt keretében végzett kutatás eredményei, IOM Budapest, 2015. június
- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** Értékelő beszámoló a reintegrációs program koszovói (UNSCR 1244) önkéntes hazatérőknek kapcsán, 2014. március 31., e címen érhető el:

<http://new.iom.hu/sites/default/files/Evaluation%20Report%20-%20FINAL%20-%202012MAY.pdf>

4) Politikai dokumentumok

- **Belügyminisztérium:** Magyarország éves programja, 2012, Európai Visszatérési Alap
- **Belügyminisztérium:** Nemzeti program; Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap

5) Érintettekkel folytatott konzultációk

Kormányzati szervek:

- **Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH),** Nemzetközi Együttműködési Főosztály, (kérdőív)
- **Magyar Rendőrség,** Idegenrendészeti Osztály (kérdőív)

Civil társadalmi szervezetek:

- **Magyar Helsinki Bizottság** (levelezés e-mailen keresztül)
- **UNHCR Közép és Kelet-európai Regionális Képviselőlet** (levelezés e-mailen keresztül)
- **Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület** (kérdőív)

6) Weboldalak

<http://www.kormany.hu/en/prime-minister-s-office/news/national-consultation-on-immigration-to-begin>

<http://menedek.hu/en/projects/complex-support-initiatives-aimed-at-potential-returnees>

7) Nyilvántartások

- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** nyilvántartás a Támogatott Önkéntes Hazatérés és Reintegráció telefonszolgáltatásáról
- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** nyilvántartás a Támogatott Önkéntes Hazatérés és Reintegráció keretében támogatott migránsokról
- **Nemzetközi Migrációs Szervezet:** Az AVRR-el kapcsolatos tájékoztatási látogatások alatt folytatott kommunikáció útján szerzett információ